

౦౮౪౪7 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 2

చెన్నపట్టణము 1915 సం॥ మే నెల 6 వ తేది గురువారము

No. 31

సంపుటము. ౨.

రాక్షసనామ సంవత్సర అధిక వైశాఖ మాస బహుళ అష్టమి ౮.

నంచిక 3౧

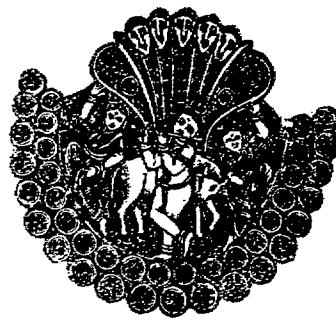
గమనింపుడు

శాఖ్యమైన మద్రాస్ టైల్లువద్ద 1-కి రు 1-0-0
చలవచేసిన డిట్టమైన వలబనియను 1-కి రు 0-8-0
మేజోళ్లు జత 3 ఆణాలు మొదలు రు 1-4-0 వరకు
రకంవారి గలపు. శాఖ్యమైన, 4 స్త్రాపులు 8 ఆప్టవోలు కం
కరాభరణం మేళక గల హోజోనియం ఒక సంవత్సరం
గారంటీ రు 17-0-0. బైసికల్ ఏటైర్లు ట్యూబులు మావద్ద
అతి సరసము.
క్రాత్తనైసికల్ ఏటైర్లతోనైనా 1-కి క్రయం రు 66-0-0
,, ,, చాంకం టైర్లతో 1-కి ,, రు 55-0-0
గురువులేక నే హోజోనియం వాయించ నేర్పు పుస్తకం 3-0-0
మద్రాస్ టైల్లు సప్లయింగ్ ఏజెంసీ.
15 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

గృహనిర్మాణములో అనవసరమైన
ప్రయము తగ్గి నుంపుడు.
శ్రేకుమానులు.

గృహము నిర్మించుటలో ముఖ్యమైన ఖర్చుకలపయే
అట్టి కలపకొనుటయందు కొంచెము జాగ్రూకతగా నుండిన
చాలలాభము కలదు. వేయేల, మావద్ద గృహమునకు కావల
సిన రంగూను శ్రేకుకలప చిన్న కిటికీలనుంచి దూలములు నరకు
పనికివచ్చు అన్ని రకములు; కమ్ములు, వాసములు, బల్లలు,
దూలములు, పెద్దమానులు, చవుకగా దొరకును.
ఆర్. య్. ఆర్. బటన్సు.
స్త్రీలమార్కు పలకలు. రీపరుబద్దలు మొదలు గాగల
వన్ని మరియితర మార్కుకల వయస్సు మద్రాసు ధరాకంఠై
తక్కువ. బెజవాడ, తెనాలి, బందరు గుంటూరు, బొప్పట్ల
తాలూకాలు నిజాము రాజ్యములో కొన్ని తాలూకామున్న
మద్రాసుకంటే కాకినాడ, సామీప్యము; రయిలవార్డీలు
తక్కువ. కావలసినవారు యిట్లు వ్రాయుడు.
ఆచంట ను బెప్పరాయుడుగారు.
కంట్రాక్టర్లు, కల్పన ద్దతులు, కాకినాడ.

22 వ న్నె గల (సవరము) బంగారు.
(ఇందుకు పూచీపడగలము)

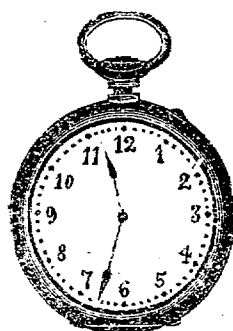

గెజల్ నాగర
14 సవరము యెత్తు
వెల రు. 30-8-0

మతియునివిధములగు బంగారుగల, కెండినగల, రాళ్లు
కెక్కినగల, మున్నగునవి ఈ క్రింద పేర్కొన్న వర్తకులవద్ద
దొరకును. కొనువారికి క్యాటలాగులు ఉచితముగా పంపబడును.
సదరక్ ఇండియా జావలెరి మ్యానుఫాక్చరీంగ్ కంపెనీ,
487, టంకనాలపేటి, సామాకాకు శేట, మదరాసు
The Southern India
Jewellery Manufacturing Co.,
437, Sowcarpet, Madras.

నూతనముగా వచ్చి యున్నది.

బీట్ ఆల్ వాచ్.

ప్రసిద్ధమైన యింజన్ మార్కుగలది
పేరుపొందిన లీవరుపనితో చేయబడినది
తలమీదుననే లీగముకూడా వున్నది.
బహుమందరమైనది. మిగుల శ్రేష్ఠమై
నది దానికారణముచేతనే యేబహు
మానములేదు. బహుమానములు
కన్నా పెడియారముయొక్క పనిని
చూచి సంతోషించండి.

సుందరమైన వాచి గొలుసు లేక సుందరమైన
వాచి పెట్టెసమేతము వెల రు. 2-12-0 మాత్రము.

బి. ఆర్. వెంకటరమణ

అండ్ కంపెనీ

నెం. 7. కోవ్వెంకటాచలయ్యకో సందు,
మద్రాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇదిగత రెండు సంవత్సరములు వెలువడినవి.

ఇం దన్ని జేతముల చరిత్రయు సులభముగు
భాషలో తగిన పటములతో కళలవలెవర్ణిత ము
గును. చందాపద్ధతి సువిశిష్టమునకు రమారమి
600 పుటలు 6 సంవత్సరము, చందా రు. 2-0-0.
(పోస్టేజీతో సహా) ప్రవేశ కునుము లేదు. సువ
త్సరముచందా మాండుగ స్వీకరింపబడును.

వలయువాడు: — గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ
చింత్రాడిపేట, మదరాసు అని వ్రాయుడు.

పచ్చకమ్మరము	వెల	కులం 1-కి	0-2-0
కుంకుమ పువ్వు	"	"	2-0-0
గోరోజము	"	"	5-8-0
కన్నారి	"	"	30-0-0

అమ్మకొంజనా డి. 6, తియ్యశెట్టిపేటి, మదరాసు.

యుద్ధ చరిత్రము

సంవత్సరాదినంచిక!

సంవత్సరాదినంచిక!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆరవసంవత్సరాదినంచిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆసంచికయందు
విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ నైస్యసేవ, ప్రాచీనతీచి, దేశ
చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హీనజాత్యుద్ధరణము, యోగనిద్ర, ధీరాధాన,
మహామృదు, ఈశ్వరమీమాంస, రణగీతములు మొదలగు నివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర
మహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయొక్కాక నిపుడు లోకము
సంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సయిత మిక్రిందివిషయములతో
ముద్రింపబడుచున్నది:—

1. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, రష్యా, ఇంగ్లాడు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల
చరిత్రములు పటములు; 2 యుద్ధమునకు ప్రత్యక్ష కారణములు పరోక్ష కారణములు; 3 యుద్ధ
వ్యూహములు, వాటిపటములు; 4 భిన్న రాజ్యముల నైస్యబలము, నౌకాబలము, విమానబల
ము వాటిపటములు; 5 దుర్గగుల్మ నిర్మాణము వాటిపటములు; 6 నానారాజ్యముల నైస్యము
ల ఫిరంగుల పటములు; 7 రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8
యుద్ధప్రణేతమాల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9 యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయ
ములను దెలుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్ర ప్రచురణములందపూర్వ
ముగ నుండిగలదు. పెద్దయొక్కతయందు 300 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవ
త్సర వంశాంగము రంగులపటములు కిక్కిరేపుతైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి
రంగులపటమును చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రదివ్యపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	వెల	0	8	0
" అర్ధసంవత్సర "	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక క్రిమాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ వసూలుచేయబడును.

యుద్ధచరిత్రసంచికను బడ్డముగోరువా రిక్కటినుండియును (చందాదారులను కానివారును)
దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యా శా థంగము కలుగ వచ్చును.
దిన వారపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమూత్రము ముద్రింపబడుచున్నది.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, లింబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

భరతఖండమునందలి పాఠశాల లలో నేర్పబడని విషయములు.

“ ఇండియన్ టెక్నికల్ బిజినెస్ ” పత్రికా సంపాదకులగు జానువాలేసు సి. ఇ. గారు మైసూరు ఎకనామిక్ల జర్నలుపత్రిక ఏప్రిల్ సంచిక కిట్టుల నీవ్యాసమును వ్రాసిరి.

మధ్యవయసు దాటిన వారిలో చిన్నవాడు లే మధ్య సింఛిన విద్యావిధానమును గూర్చియు ప్రస్తుతపు టనుభవమును బట్టి ఆవిద్యయొక్క సంబంధము ఎటులుండవలెనో యను విషయమును గూర్చియు వాలోచించువారు చాలతక్కువగ నుండును. ఇది ఆచరణసాధ్యముగాదు. ఏమనిన, నట్టివారు పాఠశాలను విడదిన యంతరము క్రొత్తవిషయముల నేరకములు బయలుదేరి నవి. అయినను, అభివృద్ధి కవకాశముండవలెను. ఏలయునన, విద్యాసంబంధము గలవారిలో ప్రస్తుతపు విద్యావిధానమును గూర్చి ఏదో కొంతలోపమును జూపనివారికక్కడను కనబడదు. అభివృద్ధిని గోరువట్లు కొంత యసంతృప్తి యవసరమే యగును. ప్రస్తుతమున్న విధానమును నిరసించువారు మరెవ్వరూ నూతనవిధానమును కొంతమాత్రము గిగివో మన కామాతనవిధానమునందు నిరసము కలుగదు. పెక్కుమంది సమాజముగ నే తెలిసియుండునది తలంపబడుకార్యములనుగూడ సమకాలముగ చేయజాలని యుక్తవయస్కులగు శ్రీమణుల పురుషులనుగూడ మనము పెక్కుమంది ననదినమును చూచుచుండుము. దీనివలన ననేకపురుషులంతయుల యనుభవమునుబట్టియు ఆచారమును బట్టియు పాఠశాలలలో బోధింపబడుచున్న విద్యావిధానమునుగూర్చి సంశయింపవలసి వచ్చినది. తమ జీవితకాలమునందు కరీరకర్తవ్యము పడకుండ గల మానవాధికుల నేర్పరుచుటకే వెనక పాఠశాలలలోని విద్యావిధానము దేర్పరచబడినది. ఇప్పుడు విద్య నేర్చుట జీవితసంబంధముగు సర్వకార్యములను నాగరకతనుకూలముగ చక్కగ నిర్వర్తింప గలుగుటకేయని యూహింపబడుచున్నది. కాని విద్య నేర్చిన వారిలో పెక్కుమంది నిరుపయోగులుగ కనబడుచుండుటచే నీవిద్యావిధానము ముత్తముగా నున్నదాయు విషయమును సందేహము గలుగుచున్నది. వెనకలు పుల్లనైన చెక్కలేనివారి నెందరినో మనము చూచుచుండుము. వారు చక్కగ వ్రాయగలిగియుండవచ్చును. బాగుగ చాల నాటలనాడగలిగి యుండవచ్చును. సులువుగ కుట్టుపనిచేయు కలిగియుండవచ్చును కాని వారు చెక్కిన వెనకలు పుల్లనయైనా పండ్లకో పీకేరేమోయను సందేహము మనకు కలుగుచుండును. బాటసారులు సోప బెట్టుకుండ కత్తెకు కడుము బెట్టుట మున్నగు విషయములను గ్రహించుట బ్రహ్మవిద్యగాదు కాని ఈవిషయములు బోధింపబడకుండుట కోచనీయము. ఒక బంగారపుట్టుకలో నది విడిపోకుండ బాగుగా ముడివేయుటకుకూడ కొంత నేర్పరసరము.

మన మందరమును చిన్నవాడు అలాడినంతటి దీపప్రకాశము చదివియే యున్నాముగాని మనము నిత్యమును వెలిగించు దీపమునుగూర్చి మనకు బాగుగ తెలియనే తెలియదు. దీపమును సరిగ నమర్చుట, రత్నని బాగుగా కత్తిరించుట, కత్తులను చిమినీలును కలిసిపోయినప్పుడు ‘మసాబ’ దీపములు పెట్టువాండ్రుచేయు లోపములు చేయకుండ సరిగ వేరుపరుచుట మున్నగు సంగతులు తెలిసినవారు మనలో నెందరుగలరు? దీపపునుట వైకృతినపుడు గాలిక్రిందనుండి బలముగ వీచుచున్నదనియు దీపము చిన్నదై పోయినపుడు గాలివైచుండి బలముగ వీచుచున్నదనియు మనకు తెలియదు. కరసనాయిలు దీపముండెన్ని చనుక్కారములైన నున్నవిగాని మనకు తెలియదు, మనకు నేర్పబడలేదు. మనకిష్టము బాగుగా తెలిసికొనవలసిన దీక్షలేకుండుట కలననే స్వల్పములగు లోపములనుగూడ మనము గ్రహింపలేక ప్రతిసంవత్సరమును లేక్కలేని లాంపులను నిరుపయోగములని పారవేయుచుండుము. నాలుగువీధుల మొగలలో జనుల యొత్తిడి హెచ్చుగానన్నప్పు డొకపీధినుండి మరెయిదవీధికి పోవుటలో మనకపాము కలుగకుండ తప్పించుకొనుటకుగూడ చాలింతనేర్పు మనకులేదు. ఎరుటకు చూచుటకుబదులు మనము వెనుకకో క్రిందకో ప్రక్కకో చూచుచుండుము.

ఏ ఈగవలన నెట్టియపాయము కలుగునో, ఏపాఠశాల నైన నేర్పుచున్నారా? ఇంతెందుకు మాయముగ నిండ్లలో తిరుగునీగ ఎన్నిరోగములను కలిగించునో మనకు బోధింపబడుటలేదు.

రాత్రులయందు గాలిఎంతశుభ్రముగనుండునో ఎవరైన నెరుగుదురా? ఈవిషయము తెలియక ఎందరూ శుభ్రమైన గాలి లోనికి రాకుండ కిటికీలను తలుపులను దిగించుకొనుచు న్నారు. స్వర్ణదోషము కలుగకుండుటకు పకలను తాకకుండు

టకు ఆకుభవస్తువుల నంటకుండుటకు భారతీయులెవ్వరైన కఠిన నియమమును బట్టియే అంగడులలోను మిఠాయి దుకాణములనుండును ఈగలాపదార్థములవై వ్యాధి ఎట్టి అనర్థములను కలిగించుచున్నవో మనము గ్రహింపవచ్చును. ఎవరి మట్టుకువారు తమ ఇండ్లకు చాల పరిశుభ్రముగ నుంచుకొన గలుగుదురు. ప్రారంభ పాఠశాలలో నీవిషయములను బహుభాగ రూక తతో నేర్పవలెను. ఏదో అర్థముగాని పదములకు కొన్నిటిని చెప్పటవలసినను గోడుకూడ చెడి యనర్థకము వచ్చును.

ఈ దేశములలో నీటివలన కలిగిన వ్యాధులవలననే పెక్కుమంది మృతినించుచున్నను నమలు చేయవు కాల్యము మున్నగు ప్రదేశములను బీదలేగాక ధనికులును విద్యాధికులును గూడ పాడు చేయుచున్నారు. ఒకనూలని త్రవ్వించిన పిమ్మట మధ్యమధ్య కొన్నికొన్ని కాంతులను జేయుచున్నవో నానూతిలోని జల నుపసంధము కానేకాదు. మనవ్యాధాజలము పూర్తిగ చెడిపోవు వరకును దానికెట్టివ్యాటులను చేయ నేచేయదు. నూతిలోనినీరు పాడుగాకుండ దానిపైని మూత వేయుటకు మనవారంగీకరింపరు. ధానికి ఎండతగులవలె నను నొక పచ్చినమ్మకమును కలిగియున్నారు. మనదేశమున ననాధులకు విద్యనేర్పు పాఠశాల లేన్నియోగవు. వీరిలో దిక్కులేని బాలురకు కొన్ని సంవత్సరముల కన్నవత్తము లిచ్చి పోషించుచున్నారగాని వీరి పాఠశాలనుంచి పంపిణీయలోపున వీరికి జీవకాధానములగు వంటచేయుట, బట్టుచుకుట, కట్టుపని, జోళ్లను, సామానముల కిటికీలను గిన్నెలను ఇండ్లను, శుభ్రములను మున్నగుపనులను మున్నగు పనులను నేర్పుటలేదు. మామూలుగ మనముతిన చిల్లరవస్తువులైన నెలులవచ్చునో వారికితెలియదు. ఇట్టిపాఠశాలా సంబంధముగు గృహకృత్యములయను విద్యార్థులచేతనే చేయించవలెను. అట్టి పాఠశాలలకు చేరి తోటలుండవలెను. విద్యార్థులందరూ నాలోలలో పనిచేయవలెను. అచట మొక్కలేటుల. పెరుగునో వాని కాహార మెటులచేయనో మొదలగు సంగతులను వారికి నేర్పవలెను. లేనిపోని యాటలాడుటయందు వినియోగించుకాలములో కొంతకాల మిటుల వినియోగించిన చాల లాభికారియగును.

కష్టపడి పనిచేయుట యగౌరవమును నొకదుర్భావమును దురదృష్టమువలన హిందూదేశమున వ్యాపించియున్నది. కొన్ని సంవత్సరముల క్రితము బొంబాయి రాష్ట్రమున పరెలవద్ద పాఠశాల కొరకు ప్రత్యేకముగ నొకయశాధ పాఠశాల ఏర్పరచబడినది. తగిన యశాధ బాలురను బాలికలను చేర్చి వారికన్నవత్తములనిచ్చి చదువు చెప్పించు డిరి. పాఠశాల ప్రారంభింపబడిన కొద్దిరోజులకే పిల్లలు కట్టుగట్టిరి. కారణమేమని చూడగా ఎవరిజోళ్లను వారు శుభ్రము చేసికొనడని పాఠశాలధికారి యాజ్ఞాపించిన దవమానకరమని యా పిల్లలూహించుటయే కారణమని తేలికది. అప్పటి గవర్నరుగారా పాఠశాల కేసుకు తటస్థించినవో ‘మిజోళ్ల’ను మిరుగు శుభ్రపరుచుకొనుటయే యవమానమని మిరుహించుచున్నారు. నేను ఈటను, హోమొ మొదలగు పాఠశాలలో చదువుచున్నప్పుడు ఇతరపిల్లల జోళ్లనుగూడ నాచేత బలవంత పెట్టి శుభ్రముచేయించెడివారని చెప్పియుండును. అట్లు చేయించుటవలననే ఆపనియందు మన మారేరన వారముగురుము. ఇట్టిపనులను చేయుటయు మాటలను ముల్లెల నొక వోటనుండి మరియొక వోటికి కొనిపోవుటయు నీచములని నా కరులే బోధించుచుండును. యజమానులుగూడ ప్రోత్సాహము చేయుచుండును.

ఉష్ణమునుగూర్చి ఎన్ని విషయములు బిడ్డలకు బోధింపవచ్చును. ఎండ వేడిమి, గాలి వేడిమి, కరీరముల వేడి, వేడి అన్నము, నిప్పు వేడి, కరసనాయిలు దీపము, స్టాండు దీపము, మరుగుచున్న చమురునుగాని నీళ్లనుగాని గలపాత్రము, ఉష్ణమును కొలుచు యంత్రముమున్నగు సాధనములతోనే ఈవిషయమును బాగుగా బోధింపవచ్చును. మనకి వేడినో నధిక సంబంధ మనుదినమును కలుగుచునేయుండును.

విద్య చెప్పవలె ముఖ్యముగ బీదలకు విద్యలకు అవసరమని మనముపుడు ప్రతివారినోటను వినుచుండుముగాని బోధింపదగిన విషయమేదో చక్కగ చర్చించువారేకనబడరు. ఈమాను హెచ్చించుటకు తగిన విషయములను బోధించుటయే వీరి యుత్తిప్రాయమోవో ప్రారంభ పాఠశాలలోనివారి కీవిద్య ఎట్లుపడకుండును. పనివాండ్రలో ప్రాథమిక విద్యనేర్చినవారు తక్కిన వారికన్న నేవిధమునైన ప్రత్యేకము బడయగలిగిరా? బీదలకు విద్యనచ్చుటయే దేశోద్ధరణమున కవసరమైయుండగ

వారు నిరుత్సాహులై యున్నారు. కాన నిప్పటి విద్యావిధానమున గల లోప మేమని విచారించుట యవసరము. బీదలు చదువుకొను కాల మత్యల్పము. పిమ్మట వారు గ్రంథములను వార్తా పత్రికలను చదివి చదువుకొన్న సంగతుల నభివృద్ధిచేసి కొనజాలక వాని మరదిపోవుచునే యుండును.

ఉపాధ్యాయులు తమ తెలివితేటలనుబట్టి పిల్లల తెలివితేటల నూహించుచుండురు. ఈపిల్లవాడు మంచి కుశాగ్రబుద్ధి యని లేనిపోని తెలివితేటలు వారి కారోపించుచుండురు. కాన ప్రస్తుత కాలానుగుణ్యముగ విద్యార్థులకు విద్య నేర్పవలెనాధ్యాయులకు బోధనాభ్యసనపద్ధతి సరికొరబడ వలయును. ఈపనులు సభాశాలలో నూర్చుని యాలోచించిన సాగవు. ఆయాపనులనుచేయు పనివాండ్రో నాలోచింప వలెను. పనివాండ్రొ కట్టివిద్య యవసరము. లేఖకుల కేవిషయములు నేర్పబడవలెను. ఒకకార్యాలయమున పనిచేయవచ్చిన లేఖకుడు ఉత్తరములను కాపీయింపు పుస్తకమున నకళ్లను కుభ్రముగ తీయుటకు నేర్పియుండవలెను. ఆసీరాను చేయగలిగియుండవలెను. కొందరు లేఖకులు తమకుపని నిప్పించవలెననికోరుచు వ్రాయు బిజ్జాపన పత్రికమునందె పదములకూర్పు వ్యత్యస్తముగ నుండును. ఒకచిన్న బిల్లునైన నతడు వ్రాయజాలడు. తపాలకచేరి విషయము లతనికిమీయును తెలిసియుండవు. కవచమీద బిళ్లనంటించుటయొక సరిగ తెలియదు. ఇటులే అడుపిల్లలకుగూడ తగిన జ్ఞానమేమియును విద్యాభ్యాసమువలన లభించుటలేదు.

కాన విద్యాభ్యాసవిధానమును బోధనాభ్యాసన విధానమునుగూడ సరికొరబడవలెను. ప్రారంభపాఠశాలలోపాధ్యా యునకుతగినజీతమును అభ్యాసమునుగూడ నొసంగబడుటలేదు. లేఖకులకు కార్మికులకు నొసంగబడునంత జీతమైన నీయుపాధ్యాయుల కొసంగబడునంతవరకును ప్రయోజనము కలుగజాలడు.

కార్మికులకిట్టివిద్య నేర్పబడకుండుట వలననే పరిశ్రమలు బాగుగ కొనసాగుటకుకూడ నభ్యంతరము కలుగుచున్నది. హిందూదేశపు పనివాండ్రకు గ్రహించు నేర్పురక్తువగ నున్నది. ప్రతి విషయమును తెలిసికొనవలెనను కుతూహలము శ్రద్ధ చిన్నప్పడే బాగుగా కలిగింపవలెను. అట్లు కలిగినవో నది స్థిరపడును. సింధుదేశములో నుపాధ్యాయులకు జీతము తక్కువగుటవలన నందరును గుమాస్తా పనులకు పోవుచున్నారనియు ఉపాధ్యాయులు దొరకుటలేదనియు తెలియుచున్నది. కాన విద్యాపాఠశాలకువారివిషయమును బాగుగా గ్రహించిన గాని వారిందులకు వినియోగించు ధనమంతయు ప్రయోజన రహితమే యగుచున్నది. ఉపాధ్యాయులకు తగిన జీతము అభ్యసనము నొసగబడవలెను. నూతన విధానమున విద్య పిల్లలకు నేర్పబడవలెను. ఇట్టి ఏర్పాటులు జరిగిన గాని ధనవంతులగు వారు విద్యా విషయమున నెంతధనము దామిచ్చిననువారు పేరు ప్రఖ్యాతులను గడించుట కిచ్చువారే యగుదురు. కాని దేశోపకారులు కాజాలరు.

ఆంధ్రభారతీనిలయముపలివెల - “ది 28-4-1915” సం॥ బుధవారము ఉదయమున 8 గంటలకు ఆంధ్రభారతీనిలయము వారివలన నొకసభ జరపబడినది. ఈసభలో యాసభా ప్రకర్తనవిషయమై వెనక వ్రాయబడిన కొన్ని విధులను సంస్కరించి కొన్ని క్రొత్తవిధులనుకూడ ఏర్పరచబడినవి. ఇదివరకీలయమునకు అభ్యర్థులు లేకపోవుటవలన సభాకార్యములు నెరవేరుటలేదని కనిపెట్టబడినందున మ॥ రా॥ రా॥ కూచిమంచి సాంబశివరావుగారిని అధ్యక్షునిగ నేర్పరచడమైనది. కొత్తపేట కేకండరిస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులగు మ॥రా॥రా॥ అన్నంగి వెంకయ్యపంతులు మున్నగువారును బ్రహ్మకీ కన్యపురి రాజశోగిశాస్త్రిలు మున్నగు మరికొందరు విద్వాంసులును ఈసభ నలంకరించిరి. ఈనిలయమును ఇదివరకు 150 గ్రంథములు అలంకరించుచున్నవి. ఇకనుండు సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథములు విశేషముగ సంకలనముచేయవలెనని సభవారు తీర్మానించిరి. ఈనంకల్పము ఈశ్వరాను గ్రహమువలన త్వరలో నెరవేరుగాక! అని సాంబశివరావుగారు వ్రాయుచున్నారు.

మాడుగుల యెన్నేటు. - జమిందారీలు లభనరణ కాబట్టి యెన్నేటికి సంబంధింపని యా యెన్నేటు భాగమును కొన్నాళ్లవాద్యవారి యధీనముచేసి విశాఖపట్టణము జిల్లాకలెక్టరా భాగమును మేనేజిచేయుట కాజ్ఞాపించబడినది. ఏకైకభాగము విశాఖపట్టణమునందలి గవర్నరుగారి యేజెంటున కప్పగింపబడుటకుకూడ నాజ్ఞాపించబడినది.

మరణనార్తలు. — ఈనెల 1 వ తేదీతో సంక్రమణ
వారమునందు చెన్నపురి సరిహద్దులలో, యూరోపియను, 6
ఈస్టిండియనులు, ౧౫ కు హైందవక్రైస్తవులు, 274 మంది
హైందవులు, 48 మంది మహమ్మదీయుల మొత్తము 318
మంది చనిపోయినారు. వీరిలో ౧ కు మహాచక్రములవలన ౧
ఎం. టెక్ జ్వరమువలనన, 7౮ మంది యితరజ్వరములవలన
72 మంది ప్రేకుసుబంధమైన వ్యాధుల (విశేషముల) వలన
౨౧౨ మంది యితర కారణములవలనన చనిపోయినారు. ఇతర
కారణములవలన చనిపోయినవారిలో 5 కు బలహీనము
చంపివేయబడినారు.

21 వ చెన్ను రాష్ట్ర యమహాసభ.

రెండవదిన చరిత్ర.

ఈనెల 5-6 తేదీన తిరిగి రాష్ట్ర యమహాసభ 12-10 నిమిషాలకు పురమండలమున సమావేశమైంది. కలెక్టరుగారిచే రామచంద్రరావుగారు సభకువచ్చి శ్రద్ధా వినుచుండిరి. నిన్నటిదినమున విషయ నిర్ణయభలో నామోదించబడిన తీర్మానములను చర్చించుటకు నిశ్చయించిరి.

ప్రథమమున ఆగ్రాసాధిపతిగారు గోపాలకృష్ణగౌడ్ గారి ఆకాల మరణమును గూర్చియు, వారి సుకుటుంబ తిరుగుబాటు కొన్ని దర్శనముల నిచ్చి వారి భావకాంక్ష మెచ్చెను. తరువాత నొక ప్రతిమను నెలకొల్పబడును, సింధూనీరక సంఘము నిర్విఘ్నముగాజరుగుటకు తగిన సహాయమొసంగుట కును ఈసభవారు తోడ్పడుచున్నారు. అని తీర్మానము చేయబడినది. సభ్యులు తమ సమీక్షలను తెలుపుటకు సూచనగా అందఱును లేచి నిలబడిరి.

2-వ తీర్మానము.

మన రాజప్రతినిధిగారు రైస్ శ్రీ హర్షింజ ప్రభువుగారు మనదేశమున వదిలిపోవుటకు సమయము వచ్చినందున వారిని ఇంక కొంతకాలము మనదేశమున పరిపాలింప నిజపరిచినది తొనరవారు తీర్మానించుచున్నారు. ఈవిషయమై ఆగ్రా సాధిపతిగారు చక్కగ సుపర్యవించిన తరువాత అందఱి యామోదమున బడిన తీర్మానంబునది.

3-వ తీర్మానము.

శ్రీగంధిగారు వారి ధర్మపత్నియగు కస్తూరి బాయిగారును మనహిందూదేశముల ఆత్మగౌరవాగ్ధమైన సమస్తకష్టములను బడి ఆమోహమైన స్వాధీనత్వాగమను జూపినందులకు ఈరాజసాధాని ప్రజలందఱు తమ సంతోషమును వెల్లెపుచున్నారు.

ఈతీర్మానమును జి. నరేశముగారు గంధిగారి విషయమై ముచ్చటించుచు తీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

దీనిని జి. శివశంకరముగారు బలపఱచిరి.

తరువాత శ్రీమతి ఆనీబీనెంటుగారు గంధి దంపతులను గూర్చి వారితోగమనుచూచియు, శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారి యొక్క సహధర్మిచారిణీచర్యనుగూర్చియు సభ్యులనునంబులు కరగిపోవు నట్లుపర్యవేందిరి.

తరువాత సభ్యులందఱు నీతీర్మానము ఏకగ్రీవముగా ఒప్పుకొనినట్లు నూచించుటకు లేచినిలబడి వారికి తమగౌరవమును గమపఱచిరి. అంతకుము క్షీణత గంధి మహాశయు లిట్లు విన్నవించిరి. గౌడ్ గారు నాకు గురువులు వారికల్ల నే నేను బాగుపడితిని. వారిహృదయమునాజీవితమందువరచిపోకుండ నందుకొన్నాను. ఉంచుకొందును. నామనవి యేమనగా మమ్ములను మీరు నెలకొల్పితిమి. మేము దక్షిణాఫ్రికాలో చేసిన పని నంతయు మరచిపోవలసినది. మీరు మమ్ములను పొగడుటచేత మా బుద్ధి చెడిపోవును. మేము చేయ దలచుకొన్న కొద్ది సేనకుడ చేయలేకపోవుదుము.

మరియు నిన్న ఆగ్రాసాధిపతిగారు చదివిన ఉపన్యాసము సభలో చదువుటచేత ఎక్కువకాలము పట్టుచున్నది. కాలమువృధచుచున్నది. మరి ముఱుబుకూడ నాగ్రంథములకై నిష్క్రమించుననుచున్నాము. కావున నిక ముందైనను సభలలో పెద్ద ఉపన్యాసములను చరవక వారికొక ధనము వ్యయముచేయక ఉంచునని కోరుచున్నాను. నే నీవిషయము గుర్తుగాజెప్పనలచుకొన్నాను కాని, ఏలకోయిప్పుడు బహిరంగముగా జెప్పదలచినందులకు నన్ను మన్నింపును. నేను ఎవరిని ఆగౌరవపఱచువాడనుగాను అట్టి దానికి నా హృదయము చోటికొనదు. అని విరమించిరి.

4-వ తీర్మానము:—

అందుకై గాన్తీయనకు ఒక కాసన నిర్మాణసభ నిత్య నిశ్చయింపగా ప్రభువుల సభవారు దానికి తమ అనుమతమును జూపినది సమంజసము కాదనియు తిప్పిక ఒక ఆలోచన సభ నిత్యవలెని కొలుకులో నీ సభవారు తమ ప్రార్థనను ఆమోదమును నిచ్చుచున్నారు.

ఈ తీర్మానము కె. వి. రెడ్డి నాయకుగారు ఉపపాదించిరి.

ఎన్. చలపతిరావుగారు, వి. జె. కె. అయ్యంగారును బలపఱచిరి.

శ్రావ్య సెటిల్ మెంటు

ఈరాజసాధిపతిగారి రయిత్యై భూములకు! కాశ్య తమగా నెట్టిల్లులు చేయవలసింది. వీలుపడనిచో అవకాశము

సం॥ ల కొకసారి చేయవలసింది. అప్పుడైనను ధ్యానశ్రు ధరణి వెళ్లి కపుడే చేయవలయును. మఱియు రూపాయికి రెండు అణాలకంటె నీస్తు వృద్ధిచేయ కూడదు. ఈయిత్రములను కాశ్య యోగముగా చేయవలసిందని గవర్న మెంటువారు ప్రార్థింపవలయున్నాడు.

ఈతీర్మానమును గా॥ రామానుజాచార్యులగారు పదపాదించి! పర్యవేంటు నెట్టిల్లులు రయితుల చేయమనకును, కాంతికిని ఎంతవరకుమో చూపిరి. గవర్న మెంటువారు మన ప్రార్థనల నిష్పేషు, పాటింపకపోయినను, మనమధైర్యపడక యేటేట నీతీర్మానమును తీసికొని రావలయుననిరి. అది నా రాయలగెడ్డిగా రీతిర్మానమును బలపఱచిరి. తంజావూరు పురవాసి ఎన్॥ శే॥ శర్మగారు సం॥ ల కొకతూరియును! అనుమాటలకు దీసివేసి "కాశ్యతమగా నెట్టిల్లులు" చేయవలసినది. అకమాటలనే నుంపుడని యొక సవరణ నుపపాదించిరి. వారు నెట్టిల్లులు చాలిత్రయసంతయు జెప్పి ఎట్లు పూర్వపు రాజ ప్రతినిధులు, ప్రేటునెక్కువలు ఇట్టి యుద్ధే శమునే గలిగి యుండినదియు జూపిరి. ఈ సవరణకు బలపఱచుచు ఎ. ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు యుక్తియుక్తముగా బ్రసంగించిరి.

ఈసీటిలో పురమండలము విద్యుచ్ఛక్తికోనాడి కొలకట్టును నది. గొప్ప భూస్వాములు, రయితులు 60 సం॥ ల నెట్టిల్లులులో నెంతమాత్రము తమకు వుండేట్లు తలలనాడించుచుండిరి. సభాసభులు వారి పక్షముననే యుండు చిన్నాము లనేకములు పాడకట్టెను. సభాసభకువెన్ను లాయర్లు ఒకరిముఖము నొకరుచూడ మొదలిడిరి. వారిలో గొప్పవారికి వ్యతిరేకముగా ప్రసంగించెదరాయని అడుగుచున్నారోయిట్లు ఒకరి ముఖము నొకరు జెగుతో జూడ మొదలిడిరి పిడుగుపడినట్లు బి. పట్టాభిరామరెడ్డిగారి కంఠవాదము మ్రోగసాగెను. ఆ సభాసభులంద రత్యంతాసక్తితోవిన మొదలిడిరి. సభాసభకువెన్ను న్యాయవాదుల యభిప్రాయములకు వ్యతిరేకముగా మాటలాడబూనుట తమకు కష్టమైనను రైతులపక్షమున తాము ప్రసంగించి తీరవలయుననిరి. ౬౦ సం॥ నెట్టిల్లులుచేసినను రయితులు తమకుఅమితముగా పన్నులుచ్చి యగునని భూమి బాగుచేయనని పలికిరి. అడిగినప్పుడు కడుపు నిండునట్లడగవలయునగాని అర్థకాలిచ్చి ప్రికొండకూడదనిరి. వీరి యుపన్యాసభోగినిబట్టి ఉపపాదించబడిన తీర్మాన మేకగ్రీవముగా సభవారిలన నంగీకరింపబడునట్లుండెను. ఆన్యాసు వారు లందరు న్యాయపతి సుబ్బారావు పంతులుగారి కై పునకు దృష్టిగొడ్చిరి. శ్రీ పంతులుగా రింగిపులో సుపర్యవేందిన యెడల నిష్క్రమించునలెందులకే తెలుగున ప్రసంగించుట గమనింపవలసిన విషయము. ఇంతవఱక ౦౪ రేక గ్రీవముగా నంగీకరించిన తీర్మానము ఇంగ్లీషున జరిగెను. కాని భిన్నాభిప్రాయము లంకురించిన తీర్మానము వచ్చినప్పుడు ఇంగ్లీషుభాష అంతగా యుపయోగ పడలేదు. రయితులు ఒక్కొక్కరు లేచి దేశభాషామృతముతో సభాసభుల నోలలాడించినపుడు ఇంగ్లీషుభాష అంతగా పనికిరాని పనిముట్టునుడి. ఇప్పటినుండి అందఱును క్రాసీము తెలుగుననే ప్రసంగించదొడగిరి తెలుగులో సుపర్యవేందిన సుబ్బారావు పంతులుగారు తమకుకాశ్యతపు నెట్టిల్లులై కావలయునని నెలవిచ్చిరి. కాని దానిని గవర్న మెంటు వారంగీకరింపలేని రెండవదియుగా నుంచబడినదనిరి. మొట్టమొదట పాలకులు పర్యవేంటు నెట్టిల్లులునుంచినది చెప్పినను తరువాత నాయభిప్రాయమును మార్చుకొనిరి. వారి కారణములు (1) ధరలు హెచ్చయి నపుడు ప్రజలనభివృద్ధికి తెచ్చుటకయి ఎక్కువకష్టము వారిలాభములనుండి వనూజ చేయవలయును. (2) వంగదేశమందు పర్యవేంటు నెట్టిల్లులు వలన ఎక్కువపన్నులు వసూలుగాక ప్రజలయభివృద్ధికిభంగము కలుగుచున్నదని గవర్న మెంటువారి యభిప్రాయము. ఈ సంగతి రిపక్రభువు కాలమందు గట్టిగాచర్చింపబడెను. శ్రీ వారు 1 రూప్యములో 2 అణాలు తీసికొనవలయునని యొక సుజభోపాయమును జూపినను అది కొనసాగింప బడలేదు. రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల కెక్కు స్వాతంత్ర్యముకావలయునను దినములలో, రయితులను, భూములను గవర్న మెంటువారే చేతియందుంచుకొని అన్ని లాభములను వారే పొందవలయునని వాదించుటకు దివ్యులలో కాశ్యతపు నెట్టిల్లులు లభించుట ఉద్దేశము. నేయమన

సభలో సయ్యము 60 సం॥ ల కయిన " నెట్టిల్లులు చేయవలసి" యీర్మానముచేసి బడుచున్నదిగాన అట్లులేనియిచ్చుటకు చేయవలసింది. శ్రీపంతులుగారి మాటలు ఆదరణముతో వివక్షింపబడునని సభాసభుల మనంబుల రమిం. తేనులేనట్లు

అంతట దారామార్గండును శాస్త్రిగారు సభాసభకు కేర్పిరి. కరతాశక్త్యులతో పురమండలము మ్రోగెను. వారు ముఖమున మ్రోగుకంతముతో నిట్లుచెప్పిరి.

"నేను శ్రోత్రియముదాడను నాకు అన్నిరకముల భూములున్నవి. నేనురయితుల చేతనాకు చేయించెదను. నూరుసంకల్పరముల కొకపద్యయము నెట్టిల్లులునుదానిని వారొప్పుకొనను. తాముచెబుటన్నా పాకుచేయు భూమి యొక్క ఫలము తమదికానని వారికి భయమున్నంతవరకు భూములెట్లు బాకుపడున? మనము స్వపరిపాలనము నడుగుచున్నాము. అదివారిచ్చిరా? కాబట్టి అడుగు నపుడు లోపము లేకుండ నడుగుట మనకర్తవ్యము.

కొండమొకటప్పయ్యపంతులుగారు సభాసభకునలంకరించుచున్న ప్రముఖులందరూ పర్యవేంటు నెట్టిల్లులు కావలయుననే ప్రబోధించుచు దనియు, అంతరాత్మను పాటింపక 60 సం॥ల నివరకు పెట్టుట ఆసంగతమనియు, కొద్ది కొద్దిగా అడుగుట తగదనియు జెప్పిరి. మనకుకావలసినవన్నీ వచ్చినవిగనుక ఇదిరాదాయనియుజెప్పిరి. "రయితులై శ్య ర్యంతలయియున్నారనుట మధ్యభాగ్యంతమయిన దని పిలువబడు గుంటూరుజిల్లా తెనాలితాలూకాలో నిరయితులు గొంతులోను అప్పులలోనున్నారని పరపతిసంఘముల ఇన్ స్పెక్టరువ్రాసినయున్నాడు గాన యిశబిదజిల్లాలో రయితుల సంగతిచెప్ప నదసరములేదు. 60 సం॥ల నెట్టిల్లులువలన వీరినీతిబాగుపడ నేరదు. ఇప్పుడున్న సిస్టుగవర్నముగానన్నది దానినేతగ్గించుటకు మనమందఱును నైకకంఠ్యముగా బోరాడవలయుననిపంతులవారనిరి. అట్లులేరహిమానుసాహెబుగారి ఉపన్యాసము అభ్యుతయినను తానూచునుకలిగించినది. ఆయన యిట్లుచెప్పెను "ఈపన్నులనుభరింపవలసినదిరయితులు లామర్లు, పుర్రకులుకారు. 500 రూపాయ లాదాయముగల రయితు నూరురూపాయల పన్ను యియ్యవలసి వచ్చుచున్నది. 1000 ఆదాయముగల వర్తకుడు, ఉద్యోగి, లాయరుయియ్యవలసినది 20 రూపాయల ఇక్కంటూకున్నట్లుకే ఈరయితు భూమి పండితున పండకపోయినను భార్యనగలను అమ్మయైనను కువులను పోగొట్టుకొనియున్న, చెంబులను వేలమువేయించుకొని యయిన పన్నులను కట్టవలయును. రెమివెజ్ అడిగినపుడు "సకాలమునకు అర్జీ చేరలేదని" అనేక విభాషనములు కొట్టి వేయబడుచున్నవి ౧౦౦ కి 95 మందికి దేశములో చదువు రానప్పుడు అర్జీలు వ్రాసియున్నట్లు ఎంతవందిగలవచ్చును నేన్వేవారు గవర్న మెంటుకొలుపుతో ౧౦,౧౧౧ రూపాయల మీద కురిసినవారు అర్జీలు వ్రాసినయెడల తొలగింపబడునని ౬౦ సం॥ కొక సారి నెట్టిల్లులును కొరకు న్యాయముకాదు" క॥ మొకటరెడ్డి నాయకుగారు గవర్న మెంటువారు పర్యవేంటు నెట్టిల్లులును ఒకసంగమున సభిమాత్రమున భయపడవలదని చెప్పిరి. వంగదేశ విభజనము సిరొంకేమని మార్గదర్శకు పలికెను. కానిసిరొంకేమను అసిరొంకేమగా హర్షింజ ప్రభువు చేసెను. ఆదేవిధముగా పర్యవేంటు నెట్టిల్లులు సయితులు అసిరొంకేమగా కాలక్రమమున మారగలదు. దొడుగుకొనిన వారికి అది ఎక్కడ వట్టుచున్నదో తెలియును. ఎక్కువ పన్నులు వసూలుచేయుటకయి వర్తకులందఱు లాయర్లుండగా బీదరయితులు అధికముగా నొదుకీయవలయును! విశేషానాయముకలవారు ఆదాయపున్న 1 రూ॥ లో 6 పయినలే ఎందువలన భరింపవలయును? రయితులపన్నులు సముక్తము భూముల మీదకలదు. రయితులపన్నునది రయితులు. సరకులు పంపి, ఫన్సుక్లాను, రెండవక్లానులలో సాఖ్యముగా ప్రయాణము చేయవలసి విద్యాధికులు, వక్సీలు, వర్తకులు. పర్యవేంటు నెట్టిల్లులు సిరొంకేమకాదు. బోయరు యుద్ధములో, హిందూదేశపు వైరివలన తీసికొని వెళ్లినది. అవసరమునుబట్టి ఇప్పుడు యూరపువసు లోకములో నన్ని భాగములకును వచ్చుచున్నాను. బోయరుయుద్ధము నాటిసిరొంకేమ, ఇప్పుడసిరొంకేమకాలేదా. కాబట్టి పర్యవేంటు నెట్టిల్లులై వచ్చునంతవరకు మనము సుక్రమాందోళనమును విడువరాదు.

హోద్యకీయ జి. వి. మొకట రామయ్యగారుగారు సవరణకలన లాభములేక నడచుచు యజువుచేతు బూసిరిగాని వారిమాటలు సభాసభకు కంగీకృతముల కావయ్యెను.

ఈ సమయమున రామానుజాచార్యులుగారు (మొట్టమొదట తీర్మానము నుపపాదించినవారు) మాత్రాత్తుగాలేది యిట్లుచెప్పిరి.

ఈ సవరణమును తంజావూరు, తిరుచనాపల్లి, సభల లో నడిపించి అదినమలలో రెవిన్యూబోర్డు నిర్దేశించిన పద విని మానుకొని వచ్చినవాడనుటచేత గవర్నమెంట్ టువోర్ గీయుల యభిప్రాయమునే గలిగియుంటిరి. ఇప్పుడనిచో ఆభిప్రాయమును నెలకొల్పి టు సయితము సవరణము చేయవలెను. కాశ్యపురమునకు కాలయమునందు సేనును కోరెదను. ఈసవరణము నంగీకరించు చున్నాను. అని చెప్పి అందరికి మొట్టమొదట విన్నవించును తరువాత ఆనందమును గలిగించిరి. తీర్మానము నుపపాదించినవారే సవరణ నంగీకరించి నందున ఏకగ్రీవముగా సవరింపబడిన తీర్మానము నంగీకరింప బడెను.

ఈచర్యయందు దేశభావ నుపయోగింపవలసిన యవ సరము స్పష్టముగా బోధపడినది. ఇంగ్లీషు మారుతల్లిగా నుండ గలుగును గాని స్వంతతల్లిగా నుండవలసిన భవపలుప బడినది. రయతుల కంతవాద మిరుల వాక్కులను విన్నవించుగా జేసెను.

5-వ తీర్మానము

రాష్ట్రీయ స్వరూపాలము:— ఎన్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు, టి. వి. వెంకట్రాసు అయ్యంగారు, యస్. సత్య మూర్తిగారు, శ్రీమతి ఆనీబెంటు, వేమూరి భానుదాసు వంతులుగారు.

6-వ తీర్మానము.

డిస్ట్రిక్టు బోర్డులకు:— పి. నుబ్బరాసు అయ్యంగారు, యస్. కె. శర్మగారు.

7-వ తీర్మానము.

ప్రారంభోచ్ఛిత నిర్బంధవిద్య:— పి. నుబ్బరాసు అయ్యంగారు, యస్. వి. సరసింగరావుగారు న్యాయపరి హనుమంత రావుగారు, డాక్టరు పండురెంగారు.

(ఈ దిశచర్య ముగిసెను.)

చెన్న రాష్ట్రీయసంఘ సంస్కరణసభ

నెలూరు

ఈనెల 5 వ తేదీన శ్రీలక్ష్మీనరసారెడ్డిగారి విశాలమయిన పురమందిరమునందు చెన్న రాష్ట్రీయసంఘసంస్కరణసభ ఉదయము 7-80 గంటలకు సమావేశమైంది. సుమారు 400 మంది సభ్యులు సభాసదనమునకు విచ్చేసియుండిరి. అందు ప్రతినిధులుగా క శ్రీ గంధీ దంపతులును బీసెంటుమ్మ, కాసననిర్యాణసభ్యులు, జమిందారులు, న్యాయవాదులలో గొందఱుసభాపేదక నలంకరించి యుండిరి. ప్రధమమున ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు యం. చెంగయ్య పంతులుగారు తమ యుపన్యాసమును హాసభావంలో చదివెరి. వీరియుపన్యాసమునందు మామూలుగా సంఘసంస్కరణ సభలలో జరుగు అన్ని విషయములను గూర్చి మిసిలముక్తి, యంత్రముగా చర్చింపబడియున్నది. అందుముఖ్యముగా గోక్షేగారు రాజకీయ విషయములకే ఆద్యక్షులుగాక సంఘ సంస్కరణ విషయములకు గూడ మిగుల ఆదర్శకులయి మన సంఘమునకు దోడ్పడుచుండిరి. అట్టివారిని కొలుపొపుట మన దురదృష్టమున చెప్పుచున్నారు. ఉత్తరగర్భానులలో సంస్కరణ యెక్కువగా జరుగుచున్నదనియు దానికి శ్రీవీరేశలింగము పంతులుగారు ప్రాముఖ్యులని చెప్పిరి. ప్రాథమికవివాహముల విషయమై పెనెంటు దొరసానిగారు కొంతకృషిచేసి కొన్ని సంఘములను స్థాపించి జనులకు నావిక యమైన కొంత ఆదరణ గలుగజేసినదనియు కంటిపర పరిషత్తులో సముద్రయానమును గూర్చియు, వివాహములను గూర్చియు సభలనుగావించి యెక్కువమంది పండితులు తమ సమ్మతియును తెలిపినదియు, శ్రీల ఉన్నతవిద్యకే విశాఖపట్టణములోను, చెన్న పూలోనునూతనము గాప్రభుత్వము వారువిద్యాలయములను స్థాపించి మనకు దోడ్పడుచున్నారనియు. మరియు చెన్న పూలో విశిష్టపురుట శరణాలయములు స్థాపింపబడి వారియున్నతికే సాయపడుచున్న యుప్రతిమండలమునందును శ్రీలకై బోధనాభ్యాస పాఠశాలస్థాపించుట అవసరమనియుజెప్పి వీర శ్రీల వివాహముల విషయమై చాలవరకు చర్చించిరి.

అనంతరము పి. వి. కృష్ణారావుగారు పండిత పి. మహాదేవశాస్త్రిగారిని నేటిసభకు అగ్రాసనాధిపతిగా నుండుటకు ప్రార్థించుచు నీట్లునడిపిరి. మహాదేవ శాస్త్రిగారు గొప్ప పండితులనియు, వెంకటగిరి రాజావారి విద్యాలయములో ఉపాధ్యాయులుగా నుండినదియు, గొప్ప సంస్కృత విద్యా ధీరంధరులనియు, సంఘసంస్కరణ విషయమై కృషిచేయు

చున్నారనియు నుడిపిరి. తరువాత వేంకట్రాసుయ్యగారు ను, బి. పట్టాభిరామరెడ్డిగారును, తమ ఆమోదమును తెలిపిరి. అనంతరము సభ్యులందఱు తమ ఆమోదమును కరతాళ భవనంలో తెలిపిరి. చెంగయ్యగారు అగ్రాసనాధి పతిగారిని పుష్పహారములతో నలంకరించిరి

తరువాత అగ్రాసనాధిపతిగారు తమ యుపన్యాసమును జదివెరి. ఉపన్యాసమునందు బ్రాహ్మణ భవములను గూర్చియు వర్ణము, భర్తృమునగూర్చియు, అశ్రమభర్తృములను గూర్చి వర్ణభవమును గూర్చిన సంస్కరణమును గూర్చియు పేదములు, శాస్త్రముల రీత్యాచర్చించిరి.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు ఎం. చెంగయ్యగారి స్వాగతోపన్యాసములోని ముఖ్యవిషయములు:—

దేశమందంతటను సంస్కరణ సంఘము లనేక మేర్పరుపబడినవి. కడచిన రెండుపంజాబ్ములలోను 12వితంతువినా మామూలు జరిగినవి. ఈవివాహములన్నియు గుంటూరు గోదావరిజిల్లాలలోనే రావుబాదూరు కంఠుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారి యుపదేశమువలననే జరిగినవి. ఈవృద్ధసంస్కరప్రాచుర్య మదంప వలెనని ఎన్నిప్రయత్నములు చేయబడిననుగూడ నామాన్యునిబ్రోత్సాహము చిత్రితమై శిలాశాసనమై పుచ్చెయుచునేయున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్దేశములలో కొన్నిరజస్వలా వివాహములు జరిగినవి. పెనెంటుకన్యగారి యుపన్యాస ఫలితముగ రెండు సంవత్సరముల నుండి కన్యకలకు వివాహములు ఆపుటకు వీలగు సంతకరముగూడ నాపియించియే మనవారు చేయుచుండుట చాలసంతోషకరము. పండితులుగూడ కొంతవరకు కేవలము సహకారులు గాగున్నను ఉదాహరణయై యుండుటయే సంస్కరణోద్యమమునకు సహాయము నడగును 2 సంవత్సరముల క్రితము కంజీవరము నండు రజస్వలా వివాహము సముద్రయాన విషయములను 50 మంది పండితులు చర్చించిరి. సముద్రయానము శాస్త్రసమ్మతమని 80 మందిపండితులు నిర్ధారణచేసిరి. ప్రాయశ్చిత్తమున కుద్ధియగునని 45 గురంగీకరించిరి. 18 గురు శాస్త్రసమ్మతము కాదనిరి. 8 గురు ప్రాయశ్చిత్తమున కూడ కుద్ధికాదనిరి. రజస్వలా వివాహవిషయమున 7 గురు పండితులు శాస్త్రమాన్యమనిరి. 8 గురు శాస్త్రసమ్మతమనిరి. శాస్త్రసమ్మతమైనను శిష్టాచారమునకు వ్యతిరేకముగాన నిపును చేయరాదని మరి ముగ్ధునిరి. ఇందు విషయమున శాస్త్రములలో కొందరికే విధముగాను మరికొందరు మరియొక విధముగాను చెప్పిన 2 రు అనిరి. రజస్వలయైన పిమ్మట 3-4సంవత్సరములు దాటకుండ గౌణముగను ఆవర్తిల్పముగను రజస్వలా వివాహములను చేయుట కంగీకరించుచు ప్రత్యేక విధులుకలవని 29 గురు పండితులనిరి. యశ్చి' యను పేరుతో మాత్రమే ప్రజలకు పరిచితులైయున్న సంస్కారపరాయణులును విద్యాధికులు నగు నొక రొకసంకల్పము క్రితము రజస్వలా వివాహముల విషయమున 150 మందితో సుప్రసిద్ధిచిరి వారిలో చాలమంది సంస్కరణమున కంగీకరించిరి.

శ్రీనిద్యావిషయమున ప్రారంభోచ్ఛిత పాఠశాలల నేర్పరచి దొరతనమువారు చాలసహాయము చేయుచుండుట ప్రశంసనీయము. ఉపాధ్యాయుల రాజధాని బోధనాభ్యాసన పాఠశాల బాగుగ పనిచేయుచున్నది. విశాఖపట్టణమునను మైలాపురమునను ప్రవేశపేక్ష పాఠశాలలను చెన్న పూలోకళాశాల ను ఏర్పరుపబడినవి. బ్రాహ్మణ విశిష్టపురుట దృష్టితోనే తొలగించి వారికి స్వతంత్రతీక్షణోపాధిక తగినవిద్యను నేర్పుటకు చెన్న పూలో దొరతనమువారిక భోజన వసతి గృహమును గతసంవత్సరమున నేర్పరచి కందనములైరి. ఇట్టి గృహములు ప్రతిజిల్లానొకొక్కటివంతులైన సేర్పరపవలయునని దొరతనమువారి ప్రార్థించుట సాహసముకావాలగు.

1 వ తీర్మానము.

కీర్తిశేషులైన గోక్షేగారి మరణమును చింతిల్లుచు తమ దుఃఖమును నూచింపుటకుగాను సభ్యులందఱు లేచి నిలబడిరి.

2 వ తీర్మానము.

రజస్వలా సంతర వివాహములు అవసరమైన సంస్కరణమనియు కాసనని ర్యాణసభలో అమలులోనున్న రజస్వలా సంతర వివాహపు చట్టమును గురించి హృదయపూర్వకమైన ఆమోదమును ఈసభ వారు నిచ్చుచున్నారు.

3-వ తీర్మానము.

(ఎ) బాలికలను 11సంవత్సరములు దాటిన తరువాతను వివాహము చేయవలయుననియు, 15వల దాటితీరికే పునస్సంధానము చేయవలయును, అంతకులోపల కార్యములను జరిపిన అట్టివానిని నిరుత్సాహపరచవలెను. (బి) బాలికలకు 16వలలోపల వివాహము చేయకూడదు. గర్భాధానము

21వలలోపల చేయకూడదు. (సి) వధూవరులకు వయస్సులో విస్తారముగా వ్యత్యాసముండకూడదు. (డి) 16వలలోపల వివాహముచేసి కొన్ని బాలిక విషయమై సాతకాలాధికారులు తగు శ్రద్ధపుచ్చుకొని అట్టివి జరుగకుండ నిరుత్సాహపరచవలెను. (ఇ) కన్యకరకుల్యములను నిరుత్సాహపరచవలెను. (ఎఫ్) వివాహాధ్యయములను తగ్గించవలెను.

శ్రీనివాస అయ్యంగారు ఉపపాదించిరి.

శ్రీమతి ఆనీబెంటు గారును, బి. వెంకటరంగయ్యగారును బలపటచిరి తరువాత కాతా శ్రీరామశాస్త్రిగారు ఈతీర్మానములో కొంతసవరణ యుండవలెనని సభ్యులహృదయములు కరగునట్లు ఉపన్యసించిరి. సవరణయేమనగా—“ఈ బిల్లును ప్రభుత్వమువారికి నిశ్చించుట మంచిది కాదు ఇది మన సంఘములోనే మనము సంస్కరించుకొన వలసిన విషయము. పర మతముల వారివల్ల ఉత్తర్వులైన పిదప సంస్కరించుకొనుటకన్న మనలోనే మనము సంస్కరించుకొని మన ఆస్య భగ్య స్వతంత్రములను బోగొట్టుకొనకుండట మేలు. కావున ఈబిల్లును ప్రభుత్వము వారి యెదుట పెట్టకూడదు.

దీనిని ఎన్. సత్యమూర్తిగారు బలపటచిరి.

శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి వివాహపుబిల్లు ప్రభుత్వమువారి యెదుటనుండుట మంచిదికాదనియు, అవసరములేదనియు చెప్పినందున శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు బిల్లుయొక్క అవసరమునుగూర్చి న్యాయ చట్టప్రకారముగా కొంత ముచ్చటించిరి. బిల్లును ఏర్పాటు చేయుడని అన్యమతములవారి నడుగుట విషయమై యిట్లు జవాబు చెప్పిరి. కాసన సభ అనగా మనదేశములోని ప్రజలయొక్క ప్రతినిధులు, కావున బిల్లు మనవారియొక్క చర్చకే నిశ్చయింపబడినదిగాని అన్యలకు విన్నవించుటకాదు.

తరువాత పి. కే. రామానుజాచార్యగారు, సవరణకు తమ అసంగీకారమును తెలుపుచు ముచ్చటించిరి.

పిదప చల్లా శేషగిరిరావుగారు సవరణకు విరుద్ధముగా మాట్లాడుచు బిల్లు తప్పక కాసన నిర్యాణసభలో పెట్టి తీరవలయును ప్రస్తుతపు నీతిగతులవల్ల అవసరమైయున్నది. అనిచెప్పిరి.

తరువాత అగ్రాసనాధిపతిగారు సవరణకు ఓట్లువేసిరి. అధిక సంఖ్యాకులు సవరణ అవసరమని నిర్ణయించుటచే సవరణనుతీసివేసిరి. అనంతరము బిల్లునుగూర్చి ఓట్లువేయబడిన ఎక్కువ సంఖ్య బిల్లును ఆమోదించుటచే బిల్లు అవసరమని తీర్మానింపబడినది.

అంతట అగ్రాసనాధిపతిగారు సభతీరిగేపు ఉదయము 7.30 గంటలకు ప్రారంభింపబడునని చెప్పి సభను ముగించిరి.

సనాతన ధర్మరక్షణ మహాసభ - నెలూరు.

ఈనెల 5 వ తేదీన మైహాసభ పర్యటెంటుఫండు ఆఫీసులో ఉదయము 7-80 గంటలకు మంభకొణవాస్తవ్యులకు ప్రాసనర్ కె. నుందరాయయ్య, ఎమ్. పి. గార్లగ్రాసనాధి త్యము క్రింద జరుగబడినది. సభకు చాలమంది పౌరులువచ్చి యుండిరి.

ప్రధమమున ఆహ్వాన సభాధ్యక్షులగు కె. రంగమన్నార అయ్యంగారు సభ్యులకు స్వాగతమిచ్చుచు నీట్లు ముచ్చటించిరి. మనవారు కట్టుబాట్లు, జుట్టులను తీసివేసి క్రైస్తవులను ఆదర్శకులకగా పెట్టుకొనుచున్నారు. అట్టి విలక్షణ చర్యలు మన సనాతన ధర్మమునకు విరుద్ధముగాకంఠును, మరియు బానుగాబిల్లుకు మన ఆసమ్మతిని తెలుపవలెను. వితంతు వివాహములు మనశాస్త్రమునకు విరుద్ధములుగా నున్నవి. వానిని మము నిరుత్సాహము చేయవలయును. మున్నగువిషయములను ఆంగ్లేయభాషలో జదిపిరి. అయ్యంగారుగారు పరమతముల వారిని ఆదర్శకులుగా పెట్టుకొనకూడదని నుడువుచు వీరేల మాతృభాషతమయూపన్యాసమును నివ్వలేకపోయిరో తెలియుచు. తాము చెప్పమాటలకు, చేయు కార్యములకు సంబంధములేదని తెలియుచున్నది. సనాతనధర్మచరణులందరూ మాతృభాషా కోవిదులుగాని ఆంగ్లేయభాషా వికారములు గారుగదా! తరువాత అగ్రాసనాధిపతిగారు ముచ్చటించుటలో మనకు జేదములు ప్రమాణములనియు, మనధర్మములకు మనము మనక తగదనియు చెప్పిరి.

ఈసందర్భమున మిట్టవొడ్డి గుప్పారావుగారును మరి కొందఱును మాట్లాడిరి.

హృదయకాంక్షలు:— పి. జగ్గనీవారి

నిన్నటిదిగము సాయంకాలము 6.30 దాటినది. పెంటు ఫుడాఫీసులో అదిపూడి సాయంకున జగ్గమూదయార విజయము అను హరికథా క బోధప్రాంతములలో చిరి. వందలకొలది ప్రజలు వచ్చియుని అనేకవంతు శ్రీ గారికి హరికథలకు చెప్పుటలో గల చుట అవసరము. సభ్యులందఱు యుద్ధము. లాడి రనుటలో నతిశయోక్తి యర్థము జరుగుచున్న

ఆంధ్రవత్రిక

1915-వ సం॥ మే నెల 6-తేది

గురువారము.

నెల్లూరు సంఘసంస్కార

సమావేశము.

మన సంఘసంస్కార సమావేశములలో నిక్కుకు నెల్లూరున జరుగుచుండు సమావేశ మొక రీతిగా నూతనయుగమును ప్రారంభించుచున్నది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులయిన చెంగయ్యగారు రెండవ మహానుభావునిపద్ధతి ననుకరించి సంస్కారపక్షముగా గతకాలమున జరిగిన ప్రవృత్తిని వర్జించు కొనుచు వచ్చిరి. సమావేశమున సగ్రాసన మలంకరించిన మహాదేవశాస్త్రిగారు నూతనపథమున తమ యుపన్యాసమును గావించిరి. ఉపన్యాసవిషయము వివరించుటకు ముందు వీరినిగురించి రెండుమాటలు తెల్పుటయు నాయుపన్యాసమునకు వన్నె నియ్యగలదు. వీరు నెల్లూరునుండలమునకే చేసినవారు. ఆంధ్రులు. కార్యబలముచే మైసూరున నున్నవారు. అచ్చటను ప్రభుత్వాధికారమునందలి గ్రంథభాండాగారమునకు నధ్యక్షులు. సంస్కృతమున పండితులు. అనేక గ్రంథపరిశోధనమొనర్చి తమశక్తిని నూతనగ్రంథనిర్మాణమునకు వినియోగించుచున్నారు. ఆంగ్లభాషయు జక్కగ నెరిగినవారు. మైసూరు యువరాజుగారు పాశ్చాత్యవిజ్ఞాన హామచే తమ సంస్థానమున సంఘసంస్కారాభివృద్ధికి పాటుపడుచుండ వీరు వారికి లోకై పౌరస్థ్యసిద్ధాంతముల చేతనే సంస్కారము సాధనియమని పాటుపడి సంస్కారప్రపంచము విజృంభింపుముకాకుండ హైందవ జాత్యను కూలమై యుత్తమ ఫలప్రదాయకమగు నష్టానర్పుటకు పరిశ్రమచేయు చున్నారు. ఇటీవల నేర్పడియుండు సంస్కారపక్ష పండిత మండలిలో వీరు ప్రముఖులు. శాస్త్రయుక్తముగా సంస్కారములను సాధింతుమని పూనుకొనియుండు న్యాయమూర్తి సదాశివయ్య రేత్యాదులకు వీరుగురుస్థానమున దుందురునివ తప్పుగానేరదు. అందుననే వీరు నెల్లూరుసమావేశమున నొనర్చినయుపన్యాసమున హైందవ సంఘాధారములను సూక్ష్మముగా బహిరింప దొరకొనిరి. మన సంఘ జీవన మంతయు మతాధారములపై నిజబడినదని నుడివివేద మతమును వివరించువారైరి. అందులోను విభేద మొనర్చి మొదటివేదమును భగవద్గీతను మాత్రమే సర్వ హిందూమత సమాదరణీయములనియును తక్కింగలవి వాని తరువాత నభివృద్ధియైయంతిలక్షణాధారములుకావనియునుండించిరి. నర్మశ్రమధర్మముననుసరింపగల్గవునిచెప్పివర్ణమును గుమనకును ధర్మమునకును ప్రత్యేక వ్యాఖ్యాన మొనర్చిరి. ధర్మసనగా నెరిగి తదనుగుణముగా ప్రవర్తించుట ననియు నక్కటికాలమున నెరుగుటకు ప్రయత్నించును బ్రాహ్మణులు యొకే నియు కాలానుగుణముగా

ప్రజలెరిగి వృత్తులు హెచ్చైనకొలది విభేదము లేర్పడనియు సంతట మొదట సరళముగాను పిదప బలవత్తరము గాను వేరుపాటులు సంభవించెననియు చండాలాదులు కూడ మొదట బ్రాహ్మణులుగానేయుండి దూర జేశము వెడలిపోయి వర్ణ ధర్మమును మానుకొనినందున వారు బాహ్యులయై రనియు వచించిరి. ఇది చారిత్రకముగా సరియైన నిర్వచనమని శాస్త్రులవారి యభిప్రాయము. దీనిని కాదని వాదించువారుండకపోరని మానవ్యము. సంఘస స్కారులు నిజముగా జాతీయాధారములపైనే తమ నిర్మాణములను కట్టుకొనిరావలెను సాధ్యమగువరకు పూర్వపు శ్రుతిస్మృతులసహాయమును గొనవలెను. మహాదేవశాస్త్రిగారివంటి వారు వానియందు మనకు గావలసిన యన్నిసాహాయ్యములును దొరకగలవని నిరూపించుటకు సంతసింపచున్నాము. అయిన నిన్నిటికంటెను మహాదేవశాస్త్రిగారు చూపునట్లు శుద్ధపూర్వాచార పరాయణునేకలు ముఖ్యముగా నొక్కటి రెండు విషయములనుమాత్ర మొక్కొక తప్పుదు. మన శాస్త్రములే కాలానుసరణముగు మార్పుల నొప్పుకొనుచున్నవి. వానిలోనే అట్టిమార్పులు కలిగినవని యందరు నంగీకరించుచున్నారు. నోడినము మన పూర్వాచార పరాయణులు రజస్వలా వివాహపుట్టు కూడదని యెంతభసముగా నెన్నిసభలు జరిపి యున్నోమించుచున్నను గ్రంథస్థ వర్ణ విభేదములను పాటించుచుండలేదు. మన పరిస్థితులు తమ సహజబలముచేత వర్ణవ్యత్యయములను తగ్గించుచునే యున్నవి. ఎట్లు తగ్గించుచున్నవనటను సూచించుటకు మహాదేవశాస్త్రిగారు ఒక జాబితా నిచ్చియున్నారు. వారు చెప్పినట్లుమతమునగా వట్టియాచారములలో లేదనియు అది మానసికస్థితికి సంబంధించి నడవడితో కూడుకొనినదిగా నున్నదనియు హైందవులు క్రమక్రమముగా గ్రహించుచున్నారనుట నిజము. ఆశ్రమ విషయముల నాలోచించినను నీసిద్ధాంతమే తేలుచున్నది. నేటిదిన మాశ్రమనియమముల పాటించు బ్రాహ్మణు లెందరున్నార? వానప్రస్థమునుగాని సన్యాసమునుగాని స్వీకరించినవా రిగులలో నెందరు? నిజముగానిక్కాలమున నీయాశ్రమముల మరగ నుజ్జ్వలింపజేసినవారు వర్ణమునగా ధర్మమునగా మహాదేవశాస్త్రిగారి యర్థమున నంగీకరించిన గోకల్, గంధీత్యాది మహాపురుషులే కాదే! హైందవస్త్రీల స్థితినిగురించియు మహాదేవశాస్త్రిగారు విపులముగా నుపన్యసించి యొక్కప్పుడు వారికిని పురుషులయంత బ్రహ్మచర్యమును విద్యయు నుండవనినిరూపించిరి. విజ్ఞానవాదముచేత స్త్రీలయొక్కయు నన్నిజాతులయొక్కయు వికాసము నభివృద్ధి పొందించుటయు అందుమీద నందరును తమ స్వయంకృషిచే సంఘమున నుత్తమస్థానము లాక్రమించుటకు తెరువేర్పరచుటయు జేసినయెడల విభేదము లగుదంటి మరల ప్రాచీన వర్ణాశ్రమధర్మము పొడనూపి యభివృద్ధి కలుగునని మహాదేవశాస్త్రి గారు తమ యుపన్యాససారమగురీతినిసంతయువివరించిరి. ఇప్పుటి కాలమున కిదియే కర్తవ్యమనియు మనము వెనుకకులాగినను కాలమునదలచుది గాదనియు నెవ్వరెరుంగరు? కావున వివేకవంతులు పరిణామపుం దెరువును పరికించి యనవసరముగా దానిని నిరోధింపక జాత్యభివృద్ధికిని లోకాభివృద్ధికిని సహాయులగు భాటిని ప్రవర్తించుట సమాజసమని మహాదేవశాస్త్రిగారి సందేశమని స్ఫుటముగా జెప్పగలము. సంస్కారవిషయమును ప్రతిదానిని స్వీకరించి యూరక పెంచి పలుకుటకంటె మహాదేవశాస్త్రిగారు మూలాధారములను పరిశీలించి మనలను కృతజ్ఞతా బద్ధులను జేసి రనుటకు సందియములేదు.

మైసూరుసంస్థానమున ప్రభుత్వమువారు "అభివృద్ధిసంఘము"ని తాలూకాలలో, పట్టణములలో, నగరములలో నేర్పరచి వానిమూలమున నన్ని జీవన శాఖలలోను పని చేయుచుచున్నారు. ఇట్టిసంఘములు 59 తాలూకాలలోను 3 పట్టణములలోను 1 నగరములోను నిర్మితమయినవి. ఇకను నివి చేయవలసిన పనులనుగురించియు వీని అంగ నిర్ణయమునుగురించియు విజ్ఞానము బాగుగా వ్యాపింపనందున మైసూరురాజుగారి క్రొత్త ప్రకటనను వెలువరింపించినారు. అందులో స్థానికముగా నూరురూపాయలను ప్రజావర్తిధులు వసూలుచేసి చూపిననే తప్ప సంఘ మేర్పాటుచేయబడదు. అనగా స్థానిక ప్రజకు సంఘము కావలయునని శోధిక లేక యట్టిది స్థాపితము కా కూడదని యభిప్రాయము. స్థాపితమయ్యేనే ప్రభుత్వమువారి గ్రాంటులేమి, జాతీయలు, సంతలు మున్నగువాని రాబడియేమి, చందాలేమి యన్నియును వీరి సాధారములగు చున్నవి. ఈ సంఘములలో ప్రభుత్వపు నాకరులు అనుబ్ధులను సబుజిస్ట్రారు నుండురు. వీరి నేరుటయందును మైసూరు ప్రభుత్వమువారు ప్రతిభనచూపినారని మా నమ్మకము. సబుజిస్ట్రారు సాధారణముగా విద్యావంతుడు, కొంతవ్యవధి కలవాడును గూడ నగుటచేత నెక్కువ యుపయోగకారి కాతగినవాడు. ఈసంఘమునకు కార్య నిర్వాహకులు పంచాయతి, వీరికేర్పడిన కార్యజాలమును పరిశీలించిన మైసూరు సంస్థానాధికారుల పూర్ణాశయము తెలియగలదు. మొదట విద్య, రెండవది ప్లువర్షిశ్రమతో కూడిన వ్యవసాయము. తక్కింగలవి పరిశ్రమలు వ్యాపారవర్తకములు, పరపతి బ్యాంకింగులు, కార్య నిర్వాహక శిక్షణ, మున్నగునవి యెల్లయు ప్రజలలో తత్పరమగుణభాగములకు నబ్బజేయుట యీసంఘములపని. విద్యాభాగమున రాత్రి పాఠశాలలు పెట్టించి పెద్దవారలకు విద్యనలవక జేయుట మొదలు సాధారణ ప్రజలకు నుత్తమాదర్శములు ప్లువకుటకు కథలను చెప్పించుట మొదలు తాలూకా ఉపాధ్యాయుల సంఘము లేర్పరచు వరకును ఈసంఘములకు పనిపెట్టబడినది. ప్రస్తుతమేర్పడు సాగుము లన్నియు నన్ని కనులను నుత్తిమ రీతిని నెరవేర్చగలుగునా లేదా యను విమర్శ మన కనవసరము. ఇప్పుటి ప్రయత్నముచేత ప్రజ ఈయూ రీతిని పనిచేయవలసియున్నారనుట యచిర కాలములోనే వారికే తెలిసిపోవు ననుమాట మాత్రము నిక్కువము. పిదప కార్యములు సరళములగుననుట సహజసిద్ధాంతము. మన ప్రభుత్వమువారుగాకున్న ప్రజానాయకులైన మైసూరు ప్రభుత్వమువారి ప్రయత్నములను జాగ్రహతతో పరిశీలించి కార్యసాధనపథమైన బాగుగానుండును గదా?

దుష్టధామములను జర్మనీవారు పయోగించుటకు గురించి ఆస్పిక్రతు మహాశయుడు నుడివిన నుడువులు గమనింపదగినవి వానివలన నింగ్లండు రాష్ట్రం మీ యుద్ధసందర్భమున సంతకార్యపరత్వము నహించినదియో తెల్లమగుచున్నది. జర్మనీ వారియుపాయముల నన్నిటిని బాగుగానాలోచించి యుపయోగించినారు. ఇతరులు తమ్ముడు దూషింపకుండ జేసికొననలెనని ఆకిరుండియే యేదోలోపము తమ శత్రువులదియే యని యాలోపించుచు వచ్చుచున్నారు ఇట్టి సందర్భములలో ఖండన మండనము లేమాత్రమును బదికిరావు. జర్మనీ చేసిన పనికి ఆరసి ప్రతికారము చేయుటయే పద్ధతి. దానినే ఆస్పిక్రతుగారు ఆంగ్లభూమి యనుకరింపవచ్చునని దృఢముగా నిర్ణయించారు. మన పీ. సి. రాయగారు వ్రాసినట్లు శాస్త్రోక్తినిధర్మశాస్త్రము

విరోధా మహాసంగ్రామము.

ఇంగ్లండు

బోటుపై ఫిరంగులను కాల్చుట

సంఘటన చనిపోవుట

లండన్ మే 4:—ఈ త్రైమాసికములో “గ్రాంటన్” అను ఇంగ్లీషు బోటుమీద ఒక జర్మను సబ్ మెరైను ఫిరంగి గుండ్లను వేసినది. బోటులోనివారు సంఘటన చనిపోయిరి. మిగిలిన ఏడుగురు చిన్న పడవమీద యెక్కి ప్రాణములను దక్కించుకొనుటకు వారిపోవుచుండిరి. సబ్ మెరైను వారి మీద కూడ ఫిరంగులను కాల్చినది. వారిలో నలుగురికి దెబ్బ లుకలిగినవి. ఈబోటులోని వారిని ఒక బాగున్నీరును ఆబర్ డీనుకు చేర్చినది.

బాగున్నీరుపై బాల్పెడో వదలుట.

మిస్ టెల్స్ అను బ్రిటీషు బాల్పెడోను బాగున్నీరుపై స్క్విల్లీసు దీవులకడ జర్మను సబ్ మెరైను బాల్పెడోనువదలించి. స్క్విరు లోనివారికి ముందు తెలియజేయకుండనే బాల్పెడోను వదలి నది. ఇంజనెర్లగర్ ఉండిన పనివాళ్లు యిదరు చనిపోయినారు.

వేల్పుదేవు క్రొత్తనే.

అలహాబాదు మే 5:—పయిగురుప్రతికలండవలెనేభరి పండినవార్లు:—తెలుగుదేశములోచాలమంది క్రొత్తగ నేనలొచ్చే రున్నందున ప్రత్యేకముగ కలెక్షనదేవునే నొకదానితయారు చేసిన వాగుండునని కొందరునుచున్నారు. ఈవిషయమై ఆలోచనలుజరుగుచున్నవి.

బ్రిటీషుదీవులలోని తక్కిన దేశములలోకూడ నేనలొచ్చే చాలమంది చేరుచున్నారు. ఇంకొక ప్రకటనలు ఏర్పడినవి.

కాలనీలు.

కెనడా లెక్కలసేను పంపెదనని చెప్పుచున్నది. ఆస్ట్రేలియా దేశమునందుచేరినవారితో ఒకకెడ్డ సేను తయారు చేయవచ్చును.

ప్రమాదము.

బెలిజియము నందలి ప్లాడెయ్యలో పోరాడుచున్న బ్రిటీషు సైనికులకు ప్రమాదములు తొందరగ దొరకుచున్నవి. మేజరుగనున్న మారిను అను నతనిని బ్రిటీషు సైనికులుగ ప్రమాదము చేసిరి.

వగలను. ధర్మమున్నచోట జయమునకేమి సంభయము. జర్మనులువచ్చు మాయలచే నొకవేళ నింక కొంతకాలము వట్టునేమో? మరి కొందరు యోధులు తమ జీవముల నప్పించి కీర్తిగాంతు లేమో?

మొన్నటిదినము గంధిగా రువస్యసింహుచు మనము వారిని పోగిరిన, వారు తగినంత సేన చేయ లేనివారగుమరని వల్లించుట! పోగడింపులు విను నప్పుడు వారిముఖమునంక సనిమర్మముగా జూచిన వారికి దప్ప ఈమాటల యర్థము బోధపడదు. ఒకవిధమగు సిగ్గు వారి నానదించుకొనుటను గమనించితిమేని వారెంత హృదయపూర్వముగా నమ్రతను గనబరచుచుండునదియు స్పష్టమగును. సాధారణులకు పొగడ్తతో ముఖమండలముపై గానవచ్చు నుబ్బు వీరియెడ పొడసూపనే పొక సూపను. ఇదికదా నిజమైన నమ్రత.

నిన్నటిదినము పర్మింగులు సెటల్మెంటు గురించి నెల్లూరురాష్ట్రీయసమావేశములో నాధ్యక్షావయంనురై తులచేనను బడిన యన్యతవర్చన మా స్వకీయలిఖితును చిత్తరువు లిఖించిట్లు వ్రాసియున్నాడు. చదువరులు దానిని జదివి లాయరులు దిగ్భాషజెందుటను తెలుచికొని యొక్క పర్యాయ మాండ్రమాతయొక్క వికాసముఖమును దిలకించి మొన్నటికి యానందితులగుట యని కోరుచున్నాము.

ఇటలీ రాయబారి

గ్రేగరు మాట్లాడుట.

లండన్ మే 5:—ఇటలీ రాయబారి నేకు చాలసేపు సర్. ఎడ్వర్డు గ్రాంత్ మాట్లాడిరి.

విషపుపొగను ఉపయోగించుట

ఆస్ట్రియన్ గారి ప్రసంగము.

లండన్ మే 4:—కామస్ససభలో యభ్యుపగ్రతి ఆస్ట్రియన్ గారు యాక్రిందివిషయములను చెప్పిరి:—జర్మనీ వారు యధ్యములో విషపుపొగను ఉపయోగించుటవలన హే గు పట్టణములో చేసి కొనిన మగతులకుభంగము కలిగించుచున్నారు. జర్మనీ వారు విషపుపొగను ఎంతో బాగ్రత్రతో తయారుచేసి బుద్ధిపూర్వకముగ ఉపయోగించుచున్నారు. విషపుపొగను ఉపయోగించరాదని జర్మనీ వారిని కోరుటకన్న, ఆ విషవాయువులను మనసేనలకు ప్రమాదము కలుగకుండచేయు ప్రతిక్రియను మనము ప్రయోగించుట మంచిది.

నల్ బాన్ ఫ్రెంచిగారి రిపోర్టు.

జర్మనీవారు విషవాయువులను ఉపయోగించుటను గూర్చి నల్ బాన్ ఫ్రెంచిగారు ఈ క్రింది విషయములను తెలిపిరి:—కందములలో ఉంచిన గొట్టములనుండి, ప్రత్యేకము ఇందుకై తయారుచేసిన బాంటులనుండి విషవాయువులను ప్రయోగించుచున్నారు. కీనిబట్టిమాడగా జర్మనీవారు చాల కాలము నుండి ఆలోచించి విషపురీతము లగు బాంటులు, మొదలగు వస్తువులను వివేరిముగ తయారుచేసినట్లు తోచుచున్నది. జర్మనీవారు ఈవిషవాయువులనువారుగోబు లలో ఉపయోగించుట ముందే, బ్రిటీషు సేనలు ఈవాయువులను ఉపయోగించుచున్నారని బట్టును అధికారులు ప్రకటించిరి. వారు ఈ అబద్ధమును ఆడవలసిం అననము ఏమిదచ్చి నచో అప్పుడు తెలియలేదు కాని దాని అర్థము ఇప్పుడు బోధపడుచున్నది. విషవాయువులను ఉపయోగించుట ఆస్ట్రీయనునియు, చానిని ఉపయోగించుటవలన తమ దేశములు తక్కువ దేశములవారు కూడ మాపిరితురనియు, నెరిగియుండి ముందు బ్రిటీషువారు ఆస్ట్రీయముగ ఉపయోగించినందున తాము ఉపయోగించితిమనటకు అప్పుడు అబద్ధము చెప్పిరి. మన సేనపోయి వారిమీద పడినప్పుడు, వారిసేన మనసేన మీద పడినప్పుడు కూడ జర్మనులు విషవాయువులను ఉపయోగించుచున్నారు. ఈ వాయువులు పిల్చిన వారు వాధలేకుండ చనిపోదురనియు, ఒకవేళ బ్రతికినను దుర్బలముగ నుండురనియు, జర్మనుప్రతికలు వ్రాయుచున్నవి కాని ఇది అబద్ధము. పిల్చినవారిలో చాలమంది తీవులు తీసికొని చని పోవుచున్నారు. చానగా బ్రతికినవారు ప్రాణమున్నంతట గోగిట్టులగుదురు. తాముచేసిన విషవాయువులను ప్రయోగించుటవలన ఈ ప్రకారము జరుగునని, ఆవాయువులను తయారుచేసిన జర్మను కాన్త్రజ్ఞులకు వానిని ఉపయోగించుటకు ఆజ్ఞయిచ్చిన మిలిటరీ అధికారులకు తెలిసియే నుండును. జర్మనీ వారు విషవాయువులను ఉపయోగించుట సామాన్యమైన పని యనితలచుచున్నారు. మనము వానిని ఉపయోగించుట ఆస్ట్రీయనుని, తగదని ఎన్నిమారులు తెలియపరచినను లాభములేదు.

ఇంగ్లండు దేశపు ఆయవ్యయములు.

లాయకు బార్డిగారి యుపన్యాసము.

లండన్ మే 4:—లాయకు బార్డిగారు నేకు ఆయవ్యయములను గురించి, కామస్స సభలో నిట్లుఉపన్యసించిరి:—పన్నులలో మార్పుమొనరేదు. మందు, రెండు మూడు నెలలలో జరుగు తీగతులనుబట్టి డబ్బుకు సంబంధించిన వ్యవహారము అందును. అందుచేత దీనికి సంబంధించిన సీలిగతులను విమర్శించుటకు వీలులేదు.

యధ్యపర్యవసానుగురించి మనకెప్పుడు సందియము లేదు. కాని యధ్యము ఎంతకాలమువరకు జరుగునది, అప్పటి సంగతులను బట్టి చెప్పగలను.

ఎంమిసెలలో మనకు 80 కోట్ల 70 లక్షలపానులు యధ్యపుఖచ్చలేనవి. ముందుసంవత్సరము 20 కోట్ల 70 లక్షల పానుల ఆదాయము గానవచ్చును అనగా 43½ వంతులు ఆదనముగవచ్చును. నెవ్వెంబరునెలలో యధ్యముగి రుణక్షయన

70 కోట్ల 86 లక్షల పానులు ఖర్చుఅగును. దీనిలో 40 కోట్ల పానులు సేవలకును, 10 కోట్ల నాకాదశకును, మిశ్రమందలి వారికిని అధిని వేళములవారికి అప్పులకొరకు 10 కోట్లను, వినియోగించుటకును. మరియొక సంవత్సరమువరకు యధ్యముజరిగినా, 118 కోట్ల 60 లక్షల పానులు ఖర్చుపెట్ట వలసినవచ్చును అనగా 80 కోట్ల 62 లక్షల పానులు.

ఇంగ్లియా శాసన బహుభేతికరణత్వముబిల్లు.

లండన్ మే 0:—ఈ బిల్లును ప్రభువులసభలో రెండవ మారు చదివెరి. బిల్లును గూర్చి ప్రాధమ్యము ఈ క్రింది విషయములను చెప్పిరి:—1770 నం॥ లో చేసిన అనేక శాసనములను ఒక్కటిగా చేర్చుటకు యీ బిల్లును ప్రవేశ పెట్టితిమి. ఈబిల్లు పూర్వము చేసిన 42 శాసనములకు రన్సుపరచును. ఆరు శాసనములలోని కొన్ని నియమములను కూడ రద్దుచేయును. విడివిడిగానున్న సెక్షనులకు బహుబాగ్రతగా ఒకటిగాచేర్చి సమన్వయించితిమి. ఇదిచాలకష్టమైనపని.

లాన్సుడన్ ప్రభువు

విడిగానున్న శాసనములను ఒకటి చేర్చుటమైన కూడ దనువారు ఎవరును ఉండరు. లార్డు లోర్ బరన్ గారు వట్టుకు యీ బిల్లును ఒక సమయమునకు పంపుడని కోరుచున్నారు. ఈ బిల్లు హిందూదేశములో పూర్వము చేసిన శాసనములకు ఒకటిగా చేర్చుటకు తెచ్చినారు. అంతేకాని క్రిమియోలను మార్పుటకు తెచ్చినది కాదు. అది లాన్సుడన్ ప్రభువు చెప్పెను ఈ బిల్లు 68 పేజీల పుస్తకము. దీనిలో 188 నిబంధన లున్నవి.

ప్రాచ్య

స్వాదీన్ ప్రకటన.

లండన్ మే 5:—నిన్న సాయంత్రములకు ప్రకటించినది:—బెల్జియము దేశములో మనసేన స్త్రీ మస్త్రీకు ప్రాంతముల లోముండుకు పోయినది. బానెజోరు, సావెనోలర్ల మీద పడిన జర్మను సేనలను మన సేన వెనుకకు కొట్టిరి. ఆగ్లోను లోని బగాలెల్లెర్ల మనసేన ముందుకు పోయినది. బామున్ లాపీటరులోకూడ మరికొంత కలహము ఆక్రమించు కొనినది.

స్టాండ్వర్క్లో యుద్ధము.

దొరతనమువారి క్రకటన.

లండన్ మే 4:—తలచు లెలపుగా జర్మనీవారు విషవాయువులను ప్రయోగించినప్పుడు గడచినవారము మన సేన కొంత స్థలమును పోగొట్టుకొనినది. ఇందువలన ఇచ్చెనుకు యెరుగుగానున్న ప్రమన సేనను తిరిగి సరిగా యేర్పరచరినది వచ్చినది. ఇప్పుడు మన సేన తోనెనెవెక్కువ పవరుగా నున్నది.

24 గంటలనుండియుద్ధభూమిలోని సేనలెరుములేవు ఇచ్చెనుకు ఈకాన్యదిక్కున మాత్రము మీదపడిన జర్మను సేనను మన సేన కులభముగ వెనుకకు కొట్టిరి.

రుస్సా

కాక్సును పార్లామెంటువద్దము

టర్కివారు ఓడిపోవుట.

సైనికులు చాలమందికి కష్టముకలుగుట

పీటరు గ్రాడు మే 4:—కాక్సును ప్రాంతముల నుండి రుస్సావారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—ఇక్కడ మూడుగోబులు యుద్ధము జరిగినది. ఫొలితేగారి నాయకత్వము క్రిందనున్న అక్షహిని ఇక్కడ పోరాడినది. మేము టర్కి సేనను భారీ దాల్చును ప్రాంతమునందు పూర్తిగ ఓడించివేసితిమి. మూడు వేల అబదురుదలచుండి టర్కి సైనికులు రణరంగమున వారులైరి. మేము టర్కి సేనను వెన్నంటి తరుముచునే యున్నాము.

గెల్లిసియాలో యుద్ధము

లండన్ మే 5:—గెల్లిసియాలో తమకు గొప్పవిజయము కలిగినది ఆస్ట్రియావారు, జర్మనీవారు చెప్పుకొనుచున్నారు. లండనులో దొరతనమునా ప్రకటించినదానిలో వారికి విజయము కలిగినమాట నిజమేమని యెక్కుడుకాన కాదు. ఆదివారమునాడు, సోమవారము నాడు గెల్లిసియాలో విన్నులా మొదలు కాల్చే తియా కొండల వరకు అనేక యుద్ధములు జరిగినవి. జర్మనీవారి సేనలో కొంత భాగము ప్రసక్తమైనది దాటిరి. కాని రషియావారు అగ్నివర్షమును కురిపించినందున జర్మనులు ముందుకు పోవాలక పోయిరి. టుకోఫ్, బోష్ ప్రాంతములలో పూర్వయుద్ధము జరిగినది. రషియావారు అనేకవంతుల శత్రువైనికులను చంపుకొనిరి.

హజ్జాసిందిరి. మన యుద్ధము. మన యుద్ధము జరుగుచున్నది.

రషియాను సేనలు.

అఖిల రషియావారు గొల్-వెట్టకొవద్ద నున్న కొందఱు పట్టుకొనిరి. ఈ కొందఱు పట్టుకొనుటకు పూర్వము వీరిచేతి నుండి శత్రువులకు శత్రువుల చేతినుండి వీరికి అనేక వర్తమానములు మారినవి. రషియావారు 1200 శత్రు సైనికులను వైదొలుగ పట్టుకొనిరి.

శత్రువుల ప్రయత్నములకు భంగపాలు.

స్వీట్జర్లాండ్ ముఖ్యధ్యక్షులవద్ద శత్రువులు మన సేనను ముట్టడించవలెనని ప్రయత్నించుచున్నారని లాభములేకపోయినది. శత్రు సేన చెల్లాచెదురై వెనుకకు వెళ్లిపోయినది. అనేకమంది సైనికులను వదలిపోయిరి. వారిని రషియావారు వైదొలుగ పట్టుకొనిరి.

స్వీడను

స్వీడను దేశము యుద్ధము.

రాజుగారి యువస్వామి.

ప్రజలను తటస్థముగనుండ గోరుట.

కో నెను హేగను మే 4:— గో నెను బరాలో స్వీడను దేశపు రాజుగారి యువస్వామియగు తెలియజేసిరి:— మనము యుద్ధమునకు దీని, ఇదివరకెంత ప్రమాదకరముగ నుండునను కొంటిమా ప్రస్తుతము కూడ సంత ప్రమాదమే యుండును. కావున మనకు యుద్ధమునో నెంతమాత్రము ప్రయోజనముండ కూడదు. తటస్థముగ నుండుటయే మన పరమకర్తవ్యము. దేశపు నిత్యగుణ ధ్వంసముగ పనులే నియు చేయకుండుటకు మిమ్మును కోరుచున్నాము. ఒకవేళ ఏదైన అవసరము వచ్చిన యెడల స్వీడను దేశములందఱు నేకమై దేశమును రక్షించుదురనియు, స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుదురనియు విశ్వాసము నాకు లేక పోలేను.

టర్కీ

డాగ్రినల్లు ముట్టడి.

టర్కీ సేన గుంపులుగవచ్చి యెరిరించుట.

లండను మే 4:— వార్తాప్రకటన సంఘముచే రిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:— మే నెల మొదటి, రెండవ తేదీల రాత్రులందు టర్కీవారు పట్టుదలతో, సామర్థ్యముతో, గుంపులు గుంపులుగ వచ్చి మన సైనికులను స్థానములమీద పడిరి. వీరు ఎడతెగకుండ క్రొత్త సైనికులను తీసికొనవచ్చిరి.

టర్కీవారిని వెనుకకు కొట్టుట.

ప్రతిసారియు, టర్కీవారు వెనుకకు వెళ్లివేయబడిరి. టర్కీవారికి చాలవస్త్రము కలుగుచువచ్చినది. మిత్రముడలైన సైనికులు తునుఖ్యలను వెనుకకు త్రోసి ముందుకు పోవుచున్నారు. టర్కీవారిని వారిస్థానముల నుండి తరిమివేసితిమి.

మన సైనికులు ద్వీపకల్పముయొక్క అంతర్భాగమునకు సాగిపోవుచున్నారు.

బాస్టర్నుకోటల ముట్టడి.

పీటర్ గ్రేడు-రువ్యుకాదికారు లిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:— రువ్యుకా వాకాదళము ఫిరదు, కరెడ్జీ, డిల్బరను, బుయూక్ మిను, కలిమాను కోటలమీదకు కానకానుకు ఎగువను, దిగువను ఉన్నట్టి కోటలమీద చాల గంటలవరకు ఫిరంగులను వేసినది. టర్కీవారు బోయగ ఫిరంగులను కాల్చలేదు. కలిమాను కోటలలో నేటియో ప్రేలి బ్రహ్మాండముగ ధ్వనియైనది. మన ఫిరంగులు సుగగురిచుచి గుండ్రము వేసినవి. కిష్టి బంగుల్లుకు, ఇక్కోగ్లి కోటలమీదకు ఫిరంగులు వేయబడినవి.

బొంబాయి

ఒక కంపెనీ మేనేజరు దగా.

ముద్దాయి సెవన్సుకు కమ్మిటు చేయుట.

బొంబాయి మే 5:— హెచ్చి, ఇ. స్పెన్సరు, బి. ఎన్. లాయరు అనులందఱు కంపెనీకి ఇదివరకు బొంబాయిలో మేనేజరుగనుండెను. ఇతడు రువ్యు-అసియాటిక్ బ్యాంకు వారిని 12 వేల రూపాయల సందర్భమునకు, నేమనుండికంప్రు డిపార్టుమెంటు వారిని 18 వేల సందర్భమునకు దగాచేసెనట. ఈ కేసులను నేడు బొంబాయి చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు గారు చూచించి సెవన్సుకు కమ్మిటు చేసిరి.

జమీను దరఖాస్తు.

ఈముద్దాయితిన్ను జమీనుమీద విడుదలచేయుటకు హైకోర్టు వారికి దరఖాస్తుజేసికొనెను నేటిదరఖాస్తును జస్టిసు మెన్టీడు గారు విచారించిరి. ముద్దాయి పక్షమున ఇట్లు తెలియజేసెను:— లాయరు అందు క న లో నున్నది. ఈకంపెనీకి సంబంధించి.

అఫిడవిటులు ఎస్పయసిగారివద్ద నున్నవి. ఈ పుస్తకములను చూచికొని ఈ నేరమునరికాదని యుజ్జవేసికొనవలసియున్నది ప్రాంటును మేజిస్ట్రేటుగారి విచారణలో నుండినప్పుడు 10 వేల రూపాయల పాంత పూచీమీదను, 5 వేల రూపాయలకు ఇద్దరి వలనరెండు పూచీఖర్చులను వ్రాయించియిచ్చుటవలనను జామీను మీద విడుదల చేయబడెను.

వీరిని జామీనుమీద విడుదలచేయుటకు గవర్నరు మెంటు ప్రాసిక్యూటరు కిస్మిత్తుగా రేమియు ఆజ్ఞాపించలేదు. దానిమీద న్యాయమూర్తి మెన్టీడుగారు ముద్దాయివద్ద జామీను తీసికొని విడుదలచేసిరి.

నూనె స్టీమురుకు నివృత్తముట్టుకొనుట

ఇద్దరు చనిపోవుట

బొంబాయి మే 5:— ఇటీవల నూనె స్టీమురు ఒకదానికి, నిప్పు ముట్టుకొనినది. ఈ సందర్భమున శరీరము కాలిన ఒకనిని వైద్యశాలకు తీసికొనిపోయిరి. అనిర్భాగ్యుడు నేడు చని పోయెను. మరియొకడు కాలిచనిపోయి స్టీమురు అడుగున పడి యుండెను. ఈ ప్రమాదమువలన మొత్తము మీద నేడుగు రకు నష్టము కలిగినది.

కలకత్తా

బెంగాలు వాలంటీరు కలాలము

అనుభవతీక్షణ

కలకత్తా మే 5:— బెంగాలు వాలంటీరు పటాలమును దానికిగాను వనూచేసిందెప్పుడు యీక్రిందివిధమున ఉపయోగించుటకు ఏర్పాట్లు జరిగినది:— నదులలో ప్రమాదముచేయుటకు వీలైన ఒక చుట్ట స్టీమురువై నూరుగురు రోగులకు వసతి ఏర్పరచి, దానిని ఆరేదియో జేతమునందలి హెబల్ ఆరబకు పంపుదురు. వాలంటీరు పటాలమునకు కమేండరుగ రెవెన్యూ కర్నల్ నాట్. వి. యం. యస్. బాయింటు సెక్రటరీయగు డాక్టరు సర్వాధికారిగారు సలహా నడుపరించి రాయల్ ఇండియన్ మెరైను డిప్యూటీ డైరెక్టరు యీ స్టీమురును అనుభవతీక్షణ కింద మార్పించెను. స్టీమురు వైగదులలో రోగులకు, దెబ్బబుతిన్న సైనికులకు, వసతిఏర్పరచిరి. కాస్త్ర చికిత్స చేయుటకు అన్ని పరికరములను అమర్చిరి. ఒకగదిలో ఎక్కువే యంత్రములకు, దానికి కావలసిన సామానును అమర్చిరి. విషపుగుండ్లు తగిలినవారి శరీరములో ఆవిషమును వ్యాపింపకుండచేయుటకు విరుగుడుగా విద్యుచ్ఛక్తిని దేహములోనికి పంపుటకు ఒకగదిలో విద్యుచ్ఛక్తియంత్రములను అమర్చిరి. నూత్న వస్తువులనుకనిపెట్టుయంత్రమును ఒకగదిలో అమర్చిరి. అంటువ్యాధులు తగిలిన రోగులకు కూడ స్థలమును ఏర్పరచినారు; క్రింది గదులలో కమేండరు ఇతర అధికారులు వాలంటీరు, నాకర్లు నుండుటకువసతివిద్యుచ్ఛక్తికింతయూచేయెయంత్రము, మంచుగడ్డను తయారుచేయు యంత్రము, మరి యితర యంత్రములు అమర్చిరి. మోటారు బండ్లను, డోలీలనుకూడ స్టీమురు మీద తీసుకొని వెళ్లుచున్నారు. రోగులను డోలీలను వైకి లాగుటకు తగిన ఏర్పాట్లుజరిగినవి. మందుల పెట్టుకొనుటకు కట్టుకట్టుటకు ప్రత్యేకముగ గదులను యేర్పరచినారు. స్టీమురు అంతటను విద్యుద్దీపములు, విద్యుదకట్టలు ఏర్పరచినారు. కావలసినంత మంది సైనికోద్యోగులు యీ స్టీమురువై వెళ్లుదురు. మిలిటరీ తరఫీతును పొందిన బంగాళీవారు చాల మంది వెళ్లుదురు. ఈ స్టీమురును అనుభవతీక్షణ అమర్చుటకు, పటాలమునకు గుర్తులు బంగాళీయులు చందాలువేసికొని భరింతురు. కమేండరుకు, యితర ఉద్యోగులకు దొరతనమువారే జీతములు నిత్తురు. ఉద్యోగులు యుద్ధభూమిలో పనిచేయునప్పుడు వారికి భోజనమునకు ప్రయాణపు ఖర్చులకు అగు ఖర్చులను దొర తనమువారే భరింతురు. పటాలములోని వాలంటీర్లుకు ఉద్యోగులకు దొరతనమువారు జీతముల నియ్యరు కాని వారి కుటుంబములకు కొద్ది అలవెన్సును, వారి ఉద్యోగములను బట్టి వేయి రూపాయలు మొదలుకొని, 5 వేలవరకు ప్రాణమును దొరతనమువారు భీమాచేయింతురు. వీరికి ఉచితముగా దుస్తులను యిత్తురు. ఈ స్టీమురుకు బెంగాలు గవర్నరు గారు 8 వ తారీఖున మేరువెట్టి ప్రారంభోత్సవము చేతురు. నాటిసభకు బర్మాను మహారాజుగారు అధ్యక్షులుగనుండురు.

ఒక గొప్పబంది పోటు.

కలకత్తా మే 5. — మంగళవారము మధ్యాహ్నము గవర్నరు మెంటునుద్రాజాకాల్యనగరీ గుమాస్తా భరమల్లాళాఖుకు సామ్యుతీసికొని పోవుయందగా, ఎస్.ఎస్.నెడువద్ద ముగ్గురు బంగాళీలు ఆసీరి. దెబ్బబుతిన్న సుదించి సత్కరహించుకొని ఒక దొంగవారిపోయెను. ఒక దొంగ పట్టుకొనబడెను.

నల్లమందు అప్పుకము

కలకత్తా మే 5:— నేడు నల్లమందు వేలము వేయబడినది. దీని వలన 18 లక్షల 66 వేల రూపాయలు వచ్చినవి. కడచిన నెల కంటె 22 వేల రూపాయలు అధికముగవచ్చినవి

గొప్పమోసము.

ముద్దాయికి 4 సంవత్సరములఖయము.

కలకత్తా మే 5:— దుర్గేంద్రనాథగుప్త యనునతడు దగాచేసిండుటకు, హైకోర్టుక్రిమినలు సెవన్సులో నేడు జస్టిసు చౌదరీగారు, విచారించితిన్నచెప్పిరి. ముద్దాయి యువనాథ అల్లబుద్ధగర్తుకెల్లె వేయిరూపాయలు ధరావతుచ్చినయెడల వానికుమానకు కలకత్తాటర్నల్లులో నగదీగుమాస్తా ఉద్యోగము నిప్పించెదనని, చెప్పెను. ఇది నిజమునుకొని, యందు 200 రూపాయలను, ఒక బంగారు కడియముల జతను ఇచ్చెను. సామ్యుధరావతుచేయబడినట్లును, ఉద్యోగమునచ్చుననియు, ముద్దాయి తరువాత, యదుతో చెప్పినాడు. పిమ్మట యదును ముద్దాయి కర్నలుడేవద్దకు తీసికొని వెళ్లి, టర్నల్లు సెక్రటరీయని అబద్ధముచెప్పెను. యదును బయటనిలువబెట్టెను. ముద్దాయి కర్నలుతో నేడో మాట్లాడుచుండెను. ఈసందర్భములో చివర 250 రూపాయలు అని ప్రక్కననున్న యదుకు వివరమునట్లు మాట్లాడిమరి 250 రూపాయలు కావలసియున్నవని చెప్పి సామ్యుకు లాగజూచెను. చివరకు ఈదగాయంతయు బయట పడినది. జ్యూరీ ముద్దాయి నేరము చేసినట్లు తమయభిప్రాయమును తెలియజేసిరి. ముద్దాయికి నాలుగు సంవత్సరముల కఠినఖయదు విధింపబడినది.

లాహోరు

లాహోరు కుట్టుకేసు.

ప్రత్యేక కమిషనరులవలన విచారించబడుట.

రెండవఅప్రావరు వాజ్మూలము.

లాహోరు మే 5:— నిన్ను రెండవఅప్రావరు మూలసింగు తన వాజ్మూలమిచ్చుటకు ప్రారంభించి అమెరికాలో భారతీయ విప్లవసంఘముచే రేమిచేసినది. ఈసందర్భములో అమరుసింగు తన వాజ్మూలములో తెలిపినసంగతులను ధృవపరచినాడు. ఇతడు తన వాజ్మూలము నిట్లు తెలియజేసెను:—

మొదటినుండియు అమెరికాలో నివశించుచున్నాను. విప్లవమును, పుట్టించి, రాజద్రోహము ప్రబలచేయుభావము అన్నవి. హిందూదేశమునకువచ్చితిరుగబాటుచేయించుటకునిశ్చయించుకొనిరి. హిందూదేశమునుండి ఆంగ్లేయులను వెడలగొట్టుటయే మొదటినుండియుమీరిమభ్యోద్యేషము. అమెరికాలో నెన్నియో సభలు జరిపిరి. ఈసభలలో మారదయాల రామచంద్రుడు, బర్నతుల్లీ భగవానుసింగు, మున్నగువారు రాజద్రోహమునుగురించి తీవ్రముగ నుపన్యసించుచువచ్చిరి. (సాక్షి రెండుగీతములను పాడెను. ఒకగీతము అమెరికాలోజరిగిన ఒక సభయందు పాడబడినట్లు అమరుసింగు ఇదివరకే చెప్పినాడు). వట్టి పొడిమాటలు చెప్పుకోజూలు పోయినవి. కార్యముచేసి చూచే దినములవచ్చినవని వీరిమనస్సులకు నాలుకట్లు చేయుటకే యీసభలు జరుపబడుచు వచ్చినవి.

గధురపత్రిక ఎప్పుడును, రాజద్రోహమును బోధించుచువచ్చినది. రువ్యుచీనా, మెక్సికోలోజరుగుచున్న విప్లవోద్యమమును గురించియు ఈదేశములలోని వారు చేయుచున్నట్లు గనే, భారతీయులు కూడ చేయవలయు ననియు, ఇందులో వ్రాయబడుచుండెను. ఈప్రతికకు నిర్ణయమైన ధరలేదు. అందరికి ధర్మముగ పంచివెట్టబడు చుండెను. కాని భారతీయులు వారి వారి కత్తెనుసారముగ, యుగంతకు ఆశ్రమమునకు సామ్యు చెల్లించు చుండిరి. ఈప్రతిక కార్యాలను మిక్కిడ నున్నది. హిందూయుని మేముందరము నాయకునిగ భావించితిమి. అతడు చెప్పినట్లుచేయుట మంచిదిని మేము తలచితిమి. విరోధాలో యుద్ధము, పొసగినది ఇదే మంచితరుణము. హిందూదేశమునకువచ్చి తిరుగబాటుచేయుదము అని మేము నిశ్చయించుకొంటిమి. మాయుద్దేశములను నెరవేర్చుకొనుట కీక్రింది పద్ధతుల నవలంబించదలచినారము:— (1) జట్టుజట్టులుగ యేర్పడి బందిపోట్లువేసి సామ్యుకు పొగుచేయుట. (2) ఆంగ్లేయులను సంహరించుట. (3) ఎదురపడి యుద్ధముచేయకుండ, చాటుచాటుగఉండి సమయము కనిపెట్టి పోరాడు పద్ధతిని ప్రారంభించుట. (4) పోలీసువారిని, సేనలను తిరుగదీయుట. మారనాను సింగు తండ్రా ముద్దయలోనొకడు. తాను బొంబాయి చేయు పద్ధతిని నేర్చుకొనటకు యత్నించుచున్నాననియు, బొంబాయి ప్రేలి తన చేయి ఒకటి పోయినదినియు, ఇతడు నాతో చెప్పినాడు.

ఇట్టి అభిప్రాయములుగల 55 మంది 1914 వ సంవత్సరము ఆగష్టు 29 వ తేదీన, 'కొరియా' యను స్త్రీయనుకూల హిందూదేశమునకు బయలుదేరిరి. వీళ్లందరూ బయటకు వెళ్తున్నప్పుడు సామాన్యముగా పట్టణములకు వెళ్లినపుడు వేసరి ఇక్కడ బక్కకు ఉల్లాసముగా నీలగు, రామచంద్రుడు ఉపస్థాపించినారు. హిందూదేశమునకు వెళ్లినందున వాటిని చూడవలసినదని మీ కోరిక. ఈ రోజున మీరు చిన్న చిన్న జట్టులుగా నేర్పరిచిరి. ఒక్కొక్క జట్టులో 5, 6, గురుతురు. ఎవరి నాయకులను వారే యేర్పరచుకొనవలెను. ఒక జట్టుకు నేను నాయకుడను నుండవలెనని యేర్పరిచిరి. ఈ జట్టుల కన్నీటికి కూడ నాయకుడు గల ఉండి, బండి పోట్లు వేయటము ఉత్తరపుటను ఇయ్యవలెను. మేము ఆమె కాలాలో బయలుదేరి, జపాను, హంకుచే, హంకాంగు, సింగపూరు, కొలంబోపట్టణములకును అక్కడనుండి చెన్నపట్టణము మీదుగా అమృతసరమునకును వచ్చితిమి. కనుక మీరూ స్త్రీయనుకూల వచ్చిన కొందరు ప్రయాణికులు మాకుదాలో నగపడిరి. కొత్తవారు చేరుటవలన మా జట్టు మరింత బలపడినది. నేను కరముచందుతో హంకుచేపట్టణములో నాగితిని. కరముచందు అమృతసరము నాకెదురు అనుపిస్తానను, 600 తోలాలను ఇచ్చినాడు. ఇది ఒక జర్మనీదేశపు స్త్రీ హితుడిచ్చి నట్లు నాతో చెప్పినాడు. ప్యానుపూర్వులైన కె. కుటుంబ హంకుచేలో చాల ఇబ్బందిపడితిమి. నాదగ్గర టిక్కెట్లకేపోయినది. కాకిరాము వెళ్లిపోవుచుండగా, ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుకొన సాంకేతిక లిప్తితో కూడిన కొన్ని ముఖ్యమైన కాగితము లిచ్చి పంపితిని. అతడు తక్కిన వారందరితోను అట్టే బయట వేదిని బయట పడెనాడు. పోటోగ్రాఫు చట్టమునకు అనుగుణ ఈ కాగితము కనుపించుట అంటించుటనది. చివరకు నేనెట్లో ప్రయాణము చేయగలిగితిని నన్ను పంజాబునకు అని పిలుచుటకు స్త్రీయనుకూల వారి కోరిక. హంకాంగుదగ్గర నన్ను పట్టుకొందురని ఇట్లు చెప్పటము కోరితిని, మేముందరము నవంబరు 26న తేడికి అమృతసరమునకు మేదమీద నొకరిని అద్దెకు తీసికొంటిమి. తరువాత కొన్ని దినములకు మా నాన్న నాకు కనుపించి గ్రామమునకు రమ్మకొరగా నేను గానంటిని. పోలీసువారు వలసవెళ్లివచ్చిన వారివెంట బయలుదేరి ఒకమిను పన్నీ తప్పించుకొంటిని. కాని నిజముగా నేను ఇంటిదగ్గరకు పోయినానని నుండి చాలవని చెయ్యగలను. అందుచేత నిట్లు చెప్పరానని తప్పించుకొంటిని. బసప్పటికి ఒకరాత్రి ఎవరికి తెలియకుండా మాయమై చూచినట్లు తిని.

సిమ్లా.

రణరంగ నుండలి భారతీయ సైనికులు.

డిక్టేటరు అనుబంధమునకు సుమారు.

సిమ్లా మే 5:—మనదేశపు సైనికులు రణరంగమునకు వెళ్లి పోరాడుచున్నారకదా. వీరిమీది డిక్టేటరు, అమలు జరుపుకుంటున్న చర్యలు. ఈ విషయమును హైకోర్టువారితో గలవాడే సానిక ప్రభుత్వమువారు వ్యవహరించుదురు. ఈ డిక్టేటరు అమలులోనికి తీసికొనిరాకుండా అధికారమిచ్చుచు ఇందుకు సంబంధించిన ఉత్తరువు ప్రకటింపబడినది.

అధికారులకు వచ్చిన యుద్ధ వార్తలు

సిమ్లా మే 5:—రాజప్రతినిధి గారి క్రిందియుద్ధ సమాచారము లిచ్చినది:—గెలిషియాలో రష్యావారికి గొప్ప పరాజయము కలిగిట్లు జర్మనులు చెప్పుచున్నారు. కాని రష్యావారికి ఎంతవఱకు కలిగినది. స్థిరముగా చెప్పటం కింకను పిలువలేదు. ఆస్ట్రీయా సేనలతో కలిసి జర్మను సేనలు, కారేపియా కొండలకును విస్తరించినది మధ్యమన్న రష్యా సైనిక పంక్తిని అనేక ప్రదేశములలో ధీమంతుని పోయిట్లు వీరు చెప్పుకొనుచున్నారు. తప్పించుకొని బయటపడిన కొంత రష్యా సేన, తూర్పు యూరప్ కు వెళ్ళుచో పోవుచున్నట్లు. ఆస్ట్రీయా అధికారు లిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:—కిశుల మంది రష్యా సైనికులు మనదేశం కిరి. మన సేనలును, జర్మను సేనలును శత్రువులను తరిమి, దురాజీనది దాటినవి. ఇక్కడ రష్యా సేనలున్నవి.

రష్యాను అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—ఈనాడు మన సాయంకాలమునండి, దక్షిణపొలంకులూని దానది దిగువభాగము మొదలు, కారేపియా కొండలవరకు నన్ను సేనాముఖమునందు తీవ్రయుద్ధము జరిగినది. టార్కో ప్రాంతములందు

మే నెల మొదటి తేదీ మొదలు 12వ తేదీవరకును యెదిరించినట్లు డెల్లను ఆస్ట్రీయా జర్మను సేనలను వెనుకకు తొలగితిమి. దక్షిణ భాగపు చివరను అగ్నివర్షము తీవ్రముగా కురిసిగది. పోలీసు పట్టణమునకు కొత్తకొత్త సేనలను పంపించి, సాహాయ్యము చేయించుటకు పిలువలేదు. మహాగా కొండల వాము పట్టుకొనిట్లు రష్యావారు చెప్పుకొనుచున్నారు. మే నెల 1వ తేదీ సాయంకాలమున ఇప్రముకు అగ్నేయభాగమున నన్ను 60 నంబరు కొండమీద జర్మనీవారు తిరిగి పడిరి నెయంజూ లిను దగ్గర 2 వ తేదీన యెదిరించి జర్మనీవారు విజయము పూరితముగా బాంబులను వేసినను వెనుకకు నెట్టివేయబడిరి. జర్మను సులుమేలైన ఆమెరికావారి 'ఎల్ ఫెల్ట' స్త్రీయను ముంచినది. ఈ విషయమై ఆమెరికావారు తీవ్రముగా, ఆలోచించుచున్నారు. వీరిమీద కి గుర్తుచేసితిరి. జర్మనీవారి సులుమేలైన లింకను అంగ్లేయుల పదకలను ముంచుచునే యున్నది.

పోస్టు, టెల్లిగ్రాఫుల ద్వారా జనరల్.

సిమ్లా మే 5:—పోస్టు, టెల్లిగ్రాఫు దిపార్టుమెంటుల ద్వారా జనరల్ గు ఆనరబుల్ డెల్లిము. మేము వెల్ గారికి ఒక సంవత్సరము నెలపు మంజూరైనది. వీరి పనిని జి. హెచ్. హోరన్ గారు చూచుచున్నారు.

స్వేయము దేశములో చిన్న ప్రమాదము

ఒక జడ్జిగారు చనిపోయెను.

లండన్ మే 5:—వేడిము—ఇక్కడ గొప్ప అగ్ని ప్రమాదము కలిగి లాకోర్టు ధ్వంసమైపోయినది. ఇది 1826 వ తేదీన కట్టబడిన గొప్ప భవనము. కాగితములు తగులబడిపోకుండా యెత్తించిన జడ్జి అరండా చనిపోయిరి. వీరు పోయు యంత్రములను పనిచేయువానిలో చాలమందికి దెబ్బలు తగిలినవి.

ముల్తాను కేసు.

ముల్తాను మే 5:—ముల్తానులో ప్రత్యేక న్యాయస్థానము నెరుట. విచారింపబడుచున్న కేసులో నేడు 18 గురు సాక్షులవలన సాక్ష్యము పుచ్చుకొనబడినది. పోలీసు చూపించు డెండెంటు విల్సన్ గారిట్లు తెలియజేసిరి:—అహమదుపురము బండిపోటు ధరణి వెలిగి పోవుట వలనను, దుకాణదారులు ప్రజలకు వెచ్చుచు వెట్టక పోవుటవలనను, దుకాణదారులు నోట్లను పుచ్చుకొనక పోవుటవలనను స్టేషన్ ప్రభులుటవలనను, జరిగినది. కేసు జరుగుచున్నది.

వెస్టుమిడ్లెండు సభ.

ఆస్కిన్స్ గారు దుకాణదారులను అభివందించుట.

లండన్ మే 5:—వెస్టుమిడ్లెండులో జరిగిన సభయందు ఆస్కిన్స్ గారు దుకాణదారులు, 4,80,000 మంది సేనలలో చేర్చినందునకు అభివందించుచు నిట్లు తెలియజేసిరి:—యుద్ధములో మనకే జయము కలుగునని నేను చెప్పుచున్నందునకు, నాకు చిన్న తన మేమియు లేదు. యుద్ధము కొద్దికాలము జరిగినను, చాలకాలము జరిగినను, మన మారంభించిన మహత్కార్యము జయప్రదముగా నెరవేరుటకు, తక్షణంచనలేకుండా పాటుపడుదురను నమ్మకము నాకున్నది. సామ్రాజ్య సంబంధమున నీ గొప్పవనికి పత్రిస్త్రీయు, పత్రిపురుషును ఏవోకొంత సాహాయ్యము చేయవలెను.

క్షయవ్యాధిని రూపుమాపుట.

బొంబాయి మే 5:—బొంబాయి నగరములో క్షయ వ్యాధిని రూపుమాపుటకు తగిన మార్గములను వలంబించవలెనని ఒక మునిసిపలు కమిషనరు బొంబాయి మునిసిపాలిటీ వారిని కోరెను. క్షయరోగమునుగూర్చి ఒక వ్యాసము వ్రాసినాడు. జరుగజోవు మునిసిపల్ సభవారికి దానిని చూపును. 20 పెద్ద పట్టణములలో బొంబాయిని పోల్చగా క్షయరోగము గలవానిలో బొంబాయిని స్థానమును అక్రమించినదని బొంబాయి మునిసిపాలిటీ పెద్ద డాక్టరు వాని నాడు కాబట్టి మునిసిపాలిటీ వారు యావ్యాధిని రూపుమాపుటకు తగిన మార్గములను ఆలంబించ వలెను. బొంబాయి మునిసిపాలిటీ యందుకు కావలసిన డబ్బు సంతృప్తికరమైనది. బాలకృష్ణాబట్టి దొరతనమువారు కావలసిన ధన సాహాయ్యము చేయవలెను. క్షయరోగమును రూపుమాపుటకు గాను ఎడ్వర్డు మెమోరియల్ ఆసుపత్రిలో 50 రోగులకు ఉపచిక్షణ కేయు

ప్రత్యేక గృహమును ఏర్పరచవలెను. బాల్మి చక్క చక్క హిందూ దేశమునకు వచ్చినప్పుడు వారికి స్వాగత మొసగుటకు వసూలుచేసిన డబ్బును మిగిలిన ఆరులక్షల రూపాయలు శతభిక్షకులకు యిత్తిన భిక్షకుల ఉపయోగింపువలెను. ఆసుపత్రికట్టుటకు కొన్ని సందర్భములు కట్టునను అనుపత్రి తయారగువరకు కానాటుకోడు ఆసుపత్రిలో యారోగులకు వసతి ఏర్పరచవలెను. క్షయవ్యాధి ప్రారంభమైన రోజులలో మందులనిచ్చు చిన్న ఆసుపత్రియొకటి పట్టణమునకు ఉంటున్నట్లు ఉండవలెను. బొంబాయి నగరమునకు వెలుపల రోగులు నివసించుటకు ఆరోగ్యమును స్థలములో కనతి చేయవలెను. నవీనమైన తరువాత చూడవచ్చును. ముందునగరములో రోగులకు వెంటనే వసతిచేయుట అవసరము అని కమిషనరు, కాడెల్ గారు వ్రాసిరి.

జర్మను సులుమేలైనారు.

పదకలను ముంచుట.

లండన్ మే 5:—బలను హాహోయను పదకలను జర్మను సులుమేలైనారు తర సమద్రములో ముంచినది మరికొన్ని పదకలకుడ పోయినవి. ప్రాణములను రక్షించుకొనుటకు తప్పించుకొన దలచినవారిమీద తుపాకులను వేసి కిక్కిరింపజేసినది ఎక్కనిచ్చిరి. ఈ పదకలలూరకట్టుకొని పోవుచుండెను. తమ రక్షింపుచేసిన చొక్కాకు నిప్పు ముట్టింటి చూపగా మంటలను చూచి, ప్రాణములను వారు రక్షించిరి.

వృత్తాంతములు

ప్రాచ్యపట్టపర్వతము:—ఇప్పుడున్న రిగ్జు లేవనల ప్రకారము, మరల ప్రకటింపబడు వర్ణనము, వైఫేర్గోనబడిన పరిక్షణ జరపబడవు.

స్టేగువార్తలు:—ఈ నెల 1-వ తేదీతో సంబంధమున ముందున స్టేగువలన బల్గారిజ్ లో 1 చనిపోయిరి. నేలము జిల్లా 7 ఉండికి తగిలి 3 రు చనిపోయిరి; మొత్తము 8 మందికి తగిలి 5 మంది చనిపోయిరి.

హైకోర్టు అప్పెలేట్ నైట్ అస్సెస్మెంటు రిజిస్ట్రారు:—హైకోర్టు అడ్మినిస్ట్రేటివ్ డిపార్టుమెంటు సబ్జివైంటు రిజిస్ట్రారు గారున్న రావుసాహెబు కలమూరు చంద్ర కేభరయ్యగారు వై ఫేర్గోనబడిన పదనికి నియోగింపబడినారు.

నెస్టెర్గోఖ:—కొన్ని నిబంధనలకు లోబడి ఇండియన్ సివిల్ వెటరనరీ డిపార్టుమెంటు, ఆఫీసులు ఇండియన్ ఆర్మీ జర్నల్ ఆఫీసులలో చేరి ఇండియా యందు లి యార్మీ కెరెరిస్ సర్వీసులో పనిచేయుటకు హిందూదేశ ప్రభుత్వము వారంగికరించినారు.

అద్దాలపల్లకి:—లిరువల్లి క్షేత్ర పాథశాలకు స్వామి యద్దాలపాలకి యుత్సవమునకు పోవువారి యానకుల్యము నిమిత్త ప్రాముఖ్యము కేడు రాత్రి 2-గంటలవరకు నడపబడును.

ఎవరిదో తెలియని కర్రెన్సి నోటు:—కొన్ని దినములకు పూర్వ మొక కే. డి. రు 50 ల కర్రెన్సి నోటు ఒక సాధుకారు హెల్మో మార్పుటకు ప్రయత్నించుచుండగా నీ. డివిజను పోలీసు వారి కే. డి. నెస్టెర్గోచేసిరి. ఆ కే. డి. యానోటును మోసముగా తన స్వాధీనమునందుకొన్నాడని నిన్నటిదినము (వెనీ డెన్సి మేజిస్ట్రేటు) నీ. నారాయణ మోసముగారి యెదుట ఫిర్యాదుచేసిరి. ఆనోటు రోడ్డు మీద దొరకినదని యా. కే. డి. మొదలు పోలీసువారి యెదుటను తరువాత ప్లే. Anderson నేనుటకుడ వాఖ్యాలమిచ్చెను. ఇందు కే. కే. చేసిన మోసము లేదనియు, రోడ్డుమీద దొరకిన నోటును పోలీసువారి కప్పగించ వలసివచ్చి వారికి లేదనియు, మేజిస్ట్రేటుగా రిజిస్ట్రారుచేత కే. డి. ని వదిలి వెలుటకును, పోలీసువారు నోటు మొక్క సాంకేదాని నింకను విచారింపి కనుగొనగలమని తలచునెవల నక్క అతడు కాని, లేనియెడల ఆనోటును కే. డి. కిచ్చి కేయకలెనయినా నానాపించిరి.

జూ బు లు.

విశేషములకు ప్రకటన.

అనుభవజ్ఞుడు, ఆధ్యాత్మికవాది:— సంతకము లేదు.
భవిష్యేషాటి అప్పయ్యకాశ్రీ గారు:— మరియొకరు వ్రాసిరి.

I

భోగంతులము.

ఏలూరు సాంఘికలొక నివేదన.

అయ్యో!

మా సాంఘిక శీఘ్రమున నుమాదు అణుమాసములకిం దట చందాలమాలముగను ఇతరవిధములను, దాదాపు వేయి రూపాయలవైన ద్రవ్యమును వనూలుజేసి మావీధి మధ్యభాగ మున నొక శ్రీరామమందిరమును నిర్మించియున్నార. ఆమందిర నిర్మాణముకొరకయి వ్యయప్రయాసలతోర్చిన కండికట్టు గోపాలంగారు వగయిరాజు కొందరుమాత్రము శ్రేణుసనీయులు. ఆ మందిరమొక వికాల భవనమగుటంజేసి సంఘభావములు సంఘవివాదములు మొదలగునవి పరిష్కరించుకొనుటకుగూడ ఉద్దేశించియుండిరిగాని యితరకాలమైనను సంఘభివృద్ధికొరకు చర్చించు నొక సమావేశముయినను అందు జరిగియుండలేదు. మాసాంఘికలకు బహిష్కారములయందును, బహిష్కరించిన వారిని గులమునందు శేర్మకొనుటలొగల యుత్సాహము సంఘభివృద్ధియందు గన్పట్టదు. మనసంఘముయొక్క శిష్ట నిష్ఠురముల జర్పించుటకొరకు రేలంగిగ్రామమునందు య. రా. రా. శ్రీ. చదలవాడ గోపివాధంగారి యాధిపత్యముకింద నొక మహాసభ జరుగవలెయున్నది. కాబట్టి వెంటనే మారంద రేకీర్ణుని శ్రీరామమందిరమున నొకసభ గావించి పయనవ్రాసిన మహాసభకు ప్రతినిధుల నెన్నకొని యామందిర నిర్మాణ మునకుగల ఉద్దేశ్యమును నెరవేర్చు ప్రార్థనలు.

ఏలూరు. బండి-శ్రీరాజితం.

II

విపత్సరంపర.

అయ్యో

ఎల్లరును దైవమును ప్రార్థించు! ఎల్లపుడును సత్కర్మ ముల నాచరింపుడు! కర్మానుభవమును మీఱుట కొరకేదో యు సమర్థుడౌకాలకు. పెట్టుమాటలే! ఈయర్థము ను సామ్యమిచ్చుటకే మనజాలకర్మనాడియై అనకూలము కాదగిన సర్వమును ప్రతికూలమై సర్వేశ్వరుని ద్వారమున విపత్సరంపరకు బ్రతుకంపుచుండును. ఒకవార్తనినడు! ఒక కాపుంబునైన. మంచివాడు! అతనికి ఒకేకాలమున నెట్టి విపత్సరంపరయో చూడడు! బావమృతి కారాగృహబద్ధుడౌకావలసినచేసెను. ఇంతలో మేనల్లుడు బండినుండివడి చట్ట టిటిబాధపడుచుండెను. అతనికిగలయాస్తి కాడిపోతును. ఒకటి బలవన్మరణముపాలు గావలసినచేసెను. అత్తవారియల్లును సర్వమును అగ్ని పాలయ్యెను. ఇంతటితో గురురలేను. అతని కన్నొకటిపగువుకొట్టి అపాయనీతి సహించినవాడయ్యెను. ఇది యేమందుము!

మతియొకనిలు పేదయినకాపు! పాపము! వారముతో జాలయిననికనుకాలేదు. భార్యప్రసవించినచోయెను. తులుం చికింతకంటె తేలుఅపతేడిగలదు. నేటిమధ్యాహ్నము రెండు గంటలవరే పొలములోతొటిచెట్టు నిర్మేతుకముగా సమూలము గాఁ బగవరే విడిగిబండెడుకాయలతోనున్నది మీఁదబడి తొడలు విడిగి పడిపోయెను. ఇతని చెంగట నున్న ఇతని అన్నకొమరుడు మాతాన్మరణము పాలయి ఊరివారందరికిని గూడ నిరంతరచిచారకొరకుఁ దయ్యెను. ఈబట్టెడు తండ్రిలేనివాడు. పాపమితికిఁ బ్రాణమువలెఁ దెంపలుచున్నాడు? ఇంకొకసోదరుని కొడుకు ఇతనికి వలసే తొడలదగ్గట ప్రబలగామును బొందవలసినవాఁ డయ్యెను. ఈ విపత్సరంపరకు కర్మయే బ్రతుకంపెనని నిరంత రము ప్రాప్తము తలంచి యోగ్యకర్మములను ఆచరించుటకు చింతింపవలెను. వీరీజన్మమున నొరులకు హానిచేసినవారును కాదు. కాకమతియొకలగున నజాగ్రత్తగానున్న వారనియుఁ జెప్ప వలెలేదు. పూర్వజన్మమున, ఏ! ఏరినిగూర్చి గ్రామ మంతయు నెలుగ త్రియేడ్య వలనను దగ

ఆంధ్రం ని మువ్వారిజగీ న్నాధశర్మ.

III

నరసాపురంబోర్డువారికి విజ్ఞప్తి.

అయ్యో!

భీమవరం తాలూకాలోచేసిన వీరవాసరం భీమవరము లలో లోకరు సెకండరీస్కూలు రెండుమాత్రముండుట మీకు తెలిసినవిషయమే ఇప్పుడు మిషన్ హైస్కూలు భీమవరంలో

స్థాపించుటవలన బోర్డువారిగౌరవ సెకండరీస్కూలు మిషన్ వారికిత్రుమా? మరియొకచోటికి మాత్రమే యను విషయము ఈనెల 10 వ తేదీ సభలో విచారింప నిశ్చయించిరట. నీరుసమృద్ధిగల కాలువలకు నీడికట్టున నీరనుండినవానిని బిగించుట అభివృద్ధికి లోపమేయగు. గణపవరము భీమవరము నకు నూతన 18 మైళ్ల దూరముననుండి తాళాకాకు సెంటు గ్రామమై వెలుయుచున్నది. కొంతకాలము క్రిందట నిచ్చట ప్రజల యాజమాన్యముకింద నొక లోకరు సెకండరీస్కూలు స్థాపింపబడి బిల్డింగు ఫర్మిచు మొదలగు వసతులగల్గి శ్రీరాజా పాపమృతాపు మిమోరియల్ లోవర్ సెకండరీ స్కూలు అనుపేరిట గవర్నమెంటువారిచే రికన్స్ట్రక్షన్ కాబ డియు ప్రజలు నిర్వహింపఁజాలమి యెత్తిచేయబడి యిందువలన విద్యాలాభము పొందుచున్న సుమారు 40 గ్రామములను విచార సాగరమున ముంచినది. కావున తల్లోపనివారకార్యము భీమవరం లోకరు సెకండరీస్కూలు గణపవరమునకు మార్పుట మిగుల అవశ్యకము

ఈ బోర్డులూకా నరసాపురం, తణుకు, భీమవరం తాలూకాలలో భీమవరం తాలూకాలోకంటె మిగతతాలూకా లలో పాఠశాలల సంఖ్య ఎక్కువగను తదనుగుణ్యముగ విద్యాలాభమును మెండుగా గలను. ఇందువిషయమై భీమవరం తాలూకా చాలవెనుంటు విచారకరవిషయమే. గణపవరం యీ ప్రాంతమున ముఖ్యగ్రామ మాటాజేసి యిచ్చట లోకరు సెకండరీస్కూలు లొక్కటి దయచేసిన నీలోపము కొంత వరకైనను నివారణగుటకు సరియైనది.

మరియు నిదివరకు గణపవరము కట్టబడిన బిల్డింగున్న ఫర్మిచున్న గణపవరం వాస్తవ్యులును సమీపగ్రామములను బోర్డువారికినియ నడువృత్తులై యున్నారు. కాన నీబోర్డువారు వైవిధ్యముల విచారించి భీమవరంలోని లోకరు సెకండరీ స్కూలు గణపవరం మార్పుటకును నుత్తమము దయచేయు దురుగాక యని చేపుని ప్రార్థించుచున్నాము.

శృంగారకవి నరసింహం

IV

శకటములా? వాహకులా?

ఒ భారతీయులారా!

మికెప్పుడు నెడతెగని వ్యాపారములే. ఎప్పుడును చెవ్వలలోకాణ్డెంచుకొని యుండురు. బాహ్యప్రపంచమునజరుగు చర్యలు మీరెవఁగ నే యెరుంగరు. ఒక్కసారి యామాటలకు చెవియొగ్గండి.

నేనెఱుఁజుట చచ్చిపోవుచున్నాను. మన హిందువుల యాచారమేమన శకటమును శ్రీకావాలికిలకుం గొనిపోయి దహనము గావించుటో సమాధిచేయుటో అయియున్నది. ఎట్లుచేసినను శకమును ప్రేతభూమికింగొనిపోవలెను. అందులకై మిత్రులెవ్వరును రాదు. బంధుగులందరు దూరమునకేగుదురు. మతీయితరులెవ్వరును వారందరు దృష్టిపథమునుండి తొలంగి పోదురు.

శకమున్నుంటు రోదనముతర్పు ను కేటమియునుండదు. ఆగృహయజమానుడు ఎట్లో శకదహనముచేసి తీరవలెను. శక వాహకులకై వెరకలసి యున్నది. పట్టణములలోని స్థితి యాలోచింతు. శకవాహకులు తాంబూలములతోసి మాటి మాటికి నమియుచు శకమున్నగృహము వాకిట నిలుచుండి వేరములాడుదురు. ఆయింటి యజమానుడు బీదయైనను సాద యైనను నల్లరువాహకులకుహరి నలరదిరూపాయలిక్కువలెను. ఆయజమాను డొక్కశకమును మోయించెనా నాలుగుమాస ముల వస్తుండవలెను. లేదా అప్పులపాలు కావలెను. అందు చేతనే దారిద్ర్యదేశ నానాటికి దేశము నావలించుచున్నది. కావున నేవైన తేరవాలొచ్చిందే! పుణ్యముగట్టుకొనుడి.

శకవాహకులకు జాలి లేదు. వారిహృదయములు పాపాణుములు, నల్లరాళ్లు. వారికి చావులేదు. వారి నెవ్వరును మోయకక్కఱలేదు. అయ్యో పొరపాటు! వారి నే వాహకులు అంటే అపరాధము.

ఈవిషయమై నరసాపురమున మన్ను మ.రా.శ్రీ, పా|| ల|| నారాయణ! పంతులుగా రొక్క ప్రయత్నముచేయుచు న్నట్లు నాకుందోచెడిది. వారి యూహ చాల బాగుగనున్నది. శకట మొక్కదానిని చేయించుట వారియూహ.

ఓమహాజనులారా! ఓసంఘ సంస్కర్తలారా! ఓయు దాదాశయులారా! మీరంద రీవిషయముంగూర్చి తగిన శ్రద్ధ వహింపుడు. కాకట్టణం

భవిష్యేషాటి సుబ్బారావు.

V

వేమున పరసమందిరము.

అయ్యో!

మాయూరి సరస్వతి పరసమందిర ప్రథమ వార్షికోత్సవము నిన్న రాత్రి మాజిల్లా ప్రముఖులతో నొకరును, మాతా లూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారును నగు శ్రీ రావు బహదూరు చెమిటిగంటి వెంకట ను బహ్యుత్సాహస్త్రిగారి యాధిపత్యము క్రింద మాయూరిబోర్డు యెలి మెంటరీస్కూలులో నలిచే భవ్యముతో జరుపబడెను. స్కూలు మేష్టరులు మందిరమును బహు మృదయంగముగ నలంకరించి. అగ్రాసవాధిపతి గారు బహుటనుండి స్కూలు పిల్లల కీర్తనలతో భవనమునకు గొని పోఁబడిరి. వ్రెసిడెంటుగారు స్కూలుపిల్లలసంఖ్యకును, ఉపాధ్యాయులు వరుకప్రముఖులకుఁ గడువానందించిరి. తరువాత సభ ప్రారంభమైనది. అగ్రాసవాధిపతిగారు మృదు మధుర ములగు వాక్కుల నిట్టి మందిరోపయోగములను, సభ్యుల మనంబుల కాటునట్లుపర్యసించిరి. తదుపర సభ్యులకు స్వాగత ము పర్యరూపముగ నొసఁగఁజేసి, తరువాత తార్కర్య గత సంవత్సర తార్కర్యమును ప్రేరించెను. అందు మాయూరి వారి మందిరవిధికి మహాపూర్వక ప్రయత్నము లొనర్చుట లేదనియు, వారంద రేకీగ్రముగఁ బరిచేసినగాని మందిర మభివృద్ధియై గ్రామమున కలంకారముగ నుండదనియు చెప్పిరి. పదంపడి తొలిదినమున వ్యాయామముల నుండు జయమందిన బడిపిల్లలకు బహుమతు లొసఁగబడినవి. తరువాత శ్రీ కురు గంటి వెంకటరమణకాశ్రీగారిచే “కృష్ణతత్వము”ను సూర్య యధిపారాధముగ నుపసంహరింపఁ బడినది. వెంటనే శ్రీకాకుళ వాస్తవ్యులను గాన విద్యాప్రవీణులునుగు శ్రీపార్వతీరామ కృష్ణయ్యగారుతమగానామృతముచేసభ్యులనీనులపవించుగావించిరి. తదమృతమును చవులు దేర్చదానివిదప శ్రీయగ్రాసవాధిపతి గారు, మందిరాభివృద్ధికి యూహా రందరు పాటుపడక పోవుట కోచనీయమనియు, పాఠశాలయొ మందిరమును నేక కాలానచ్చేదముగఁబరిచేసిన దేశతేమమునకుఁ దోడ్పడుననియు ఇంతవరకు రెండును చేసినపని కావించితి మనియు, రెండి కిని తగుస్థలముకొరకై బ్రయత్నములు సల్పుటలో తాముచే నైనంత సాయ మొనర్చెద మనియు, మందిరము తగు నభివృద్ధి నొందిన యూరియనక్కర లేకుండ గ్రామోపయోగమునకు చేయుపనుల నన్నింటి దొరతనమువారు మందిరముచేఁ జేయింతు రనియు, నెలవిచ్చిరి. ఇట్లు నెలవిచ్చుటయే గాక మాభాండా గారమునకు పదిరూప్యము లలిదయతో నొసఁగిరి. తరువాత మాయూరి నాటక సంఘమందలి కొందరు శ్రీ విలకమర్రి లక్ష్మీ నరసింహముగారి గయోపాఖ్యానములో నంతర్భాగముగు కృష్ణార్జున సంవాదమును మనోజ్ఞముగఁబ్రదర్శించి యందరి మెప్పు బడసిరి. భగవంతునికి, అగ్రాసవాధిపతిగారికి, ఉత్సవమును జయప్రదముగ జరుగుటకుఁ దోడ్పడినవారందరికి, వందవము లతో సభమగి నెను. శ్రీకురుగంటి వెంకటరమణయ్యగారును, కురుగంటి పిచ్చయ్యకాశ్రీగారును పరగ్రామమునుండి వచ్చిన వారందరికి భోజనాదిరసమృగ లొసఁగఁజేసిరి.

ఒక సభ్యుడు

మాధుర్యమునకు పూచీపడగలము

స్వచ్ఛమును, సజాతీయమునగు, తెల్ల ఖర్బూజా, మామిడిఫండ్లు, ప్రసిద్ధికెక్కిన మా లక్ష్మీపట్టణమందలి “అప్రడీన్డ్ ఫ్రూర్స్” వారివద్ద బజారుధరలకేవారకును మంచివిత్తనములు

దొరకును. అన్నిరకముల మొక్కలు

సప్లయిచేయబడును. కేటలాగు ఉచితము.

కావలసిన వారు — SUPERINTENDENT, Oudh Seed Stores, Lucknow

కావలయును

రజస్థలమైనకన్య బ్రాహ్మణులం దేశాభిమైనను వివాహమునకు కావలయును. చదువన వ్రాయున సేపు రూపకలిగి నుండవలయును. విరునిగురించియు ఇంకను సంగతులు తెలిసి కొనగోరువారు ఈ క్రింది చిరునామాద్వారా యుత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుపవచ్చును. ఉత్తరములు రహస్యముగ నంపబడును.

Manager
C/o Amrutanjan Depot,
Frere Road, Bombay.

TELEGRAMS.

ed Rs. 200 and gave him a pair of gold bracelets. The accused subsequently told Jadu that Rs. 1,000 had been deposited and his son would get the post. He next took Jadu to the House of Colonel Deare, falsely representing him to be the Secretary of the "Turf Club." Jadu was asked to stand outside and he saw Colonel Deare and asked him what his fee would be for visiting a patient at Diamond Harbour, and so contrived matters that Colonel Deare's last words, "Rs. 250," were heard by Jadu. The accused then asked Rs. 250 more from Jadu. Eventually the whole fraud was discovered. The Jury found the accused guilty and his Lordship sentenced him to four years' rigorous imprisonment.

Opium Sale.

CALCUTTA, May 5.
Opium sale to-day realised thirteen lakhs, sixty-six thousand rupees being increase of 22,000 rupees on last month.

Highway Robbery.

CALCUTTA, May 5.
On Tuesday forenoon, the Cashier of the Government Printing (India), conveying cash to the Dhurrumtollah branch, was stopped by three Bhadrins in the Esplanade. Two men escaped with a bag, fortunately containing only pice, and one was arrested.

B. V. F. A. Corps Movement.

Its Final Shape.

CALCUTTA, May 5.
After going through various phases the final shape in which the Bengal Volunteer Field Ambulance Corps movement has come out is as follows:—A shallow draft river barge capable of accommodating 100 beds is to be sent to the Shat-el-Arab for river ambulance, that being considered at the present moment by the authorities the most useful gift which Bengal can offer as her contribution to the war. The vessel is a two decker river flat of 300 tons, which was till recently in use as a river transport for troops. It has been converted by the Deputy Director of Royal Indian Marine into an up-to-date floating hospital under the direction of the Commandant of the Corps Lieutenant-Colonel A. H. Nott, I. M. S., and the Joint Secretary Dr. S. P. Sarvadhikary. On the upper deck there is accommodation for sick and wounded, two fully equipped operation rooms, one for clean cases and the other for septic ones. Between the two there is a sterilising chamber and an X-Ray room fitted up with a powerful X-Ray apparatus and contrivances for electric disinfecting of poisoned wounds. There is space set apart for microscopic examination and also for the reception of contagious and infectious cases. On the lower deck are placed the cabins for the Commandant and his officers, accommodation for the men, the electric plant, an ice machine, refrigerators and other conveniences. The motor ambulance will be carried on board as well as a number of stretchers and other means of transporting the sick and wounded. Lifts have been provided for the carriage of loaded stretchers to and from the lower deck. The usual dispensing, dressing, medical and general store rooms have been provided. The vessel is lit throughout with electricity and a number of fans have been fitted up. The vessel carries a full complement of officers and men recruited from the Civilian Bengali population who have been given a thorough training in the military lines at Alipore under the supervision of the Commandant and other Military Officers deputed by the Government. It is to be observed that the cost of equipping and maintaining the unit and hospital will be met entirely from voluntarily contribution. Government, however, are providing the pay of the commandant and such regular officers as might be lent for the purposes of the unit. They will provide for the transport and rations while on active service. Other officers and men of the unit will get no pay but only a small separation allowance for their family and a Life Insurance Policy for sums varying from Rs. 1000 to Rs. 5000 according to rank and they will have free uniforms.

Arrangements are in progress to make the ceremony of naming the vessel a unique function. His Excellency is coming down for the purpose. It is said that the 16th Rajputs together with the Volunteers, will provide the Guard of Honour. The ceremony will take place on the afternoon of the 8th instant at Prinsep's Chat at 5-15. The Maharajahdiraj of Burdwan will preside.

BOMBAY.

Combating Tuberculosis in Bombay.

Municipal Commissioner's Minute.

BOMBAY, May 5.
The desirability of taking steps to combat tuberculosis in Bombay is again being pressed on the Corporation by the Municipal Commissioner in a Minute which he has drawn up for presentation at the next meeting. Certain proposals were recently made by the Anti-Tuberculosis League but were rejected by the Corporation. Mr. Cadell quotes the report from the Executive Health Officer, who compares the mortality from pulmonary tuberculosis with the figures of twenty other large cities and shows that Bombay ranks the sixth. The Commissioner dwells on the responsibility of the Corporation in dealing with the problem, but believes that in view of the financial limitations, the Government might be prepared to assist the Corporation. His suggestion is that a ward for fifty beds should be provided in the King Edward Memorial Hospital and that the balance of half a lakh from the Royal Visit Fund should be devoted towards meeting the expense. But the erection of the hospital will take some years, and in the meantime the Commissioner proposes that fifty beds for tuberculosis patients should be provided in the Connaught Road Hospital, Mr. Cadell also regards as very im-

TELEGRAMS.

portant the provision of dispensaries throughout the city for treatment of tuberculosis cases in the early stage. The provision of sanatoria outside Bombay Mr. Cadell regards of great importance, but he points out that they must be regarded as supplementary to the taking of action within the city and need not be considered with the present proposals.

London Firm's Bombay Manager.

Committed for Cheating.

BOMBAY, May 5.
The Chief Presidency Magistrate to-day committed to the sessions H. E. Stanton, lately manager in Bombay of Messrs. B. S. Lloyd and Co., of London, on charges of criminal breach of trust and cheating the Russo-Asiatic Bank to the extent of Rs. 12,000 and the Comptoir National Descompte de Paris to the extent of Rs. 18,000.

Application for Bail.

Justice Macleod, at the High Court to-day, heard an application for bail of Stanton. Counsel for the accused stated there was a complete and valid defence to the charges framed against the accused. In order to refute the charges it was necessary to have access to the books of Messrs. Lloyd & Co., which were now in the custody of the Official Assignee, as the firm was in liquidation. Mr. Stanton, while on trial before Magistrate, was on bail on his own recognisance of Rs. 10,000 and two sureties of Rs. 5,000 each. Mr. Kirke Smith, Government Prosecutor, did not oppose the application. His Lordship directed the accused to be released on bail of Rs. 8,010 in cash and on the same bonds which were furnished before the Magistrate.

The Recent Fire on a Petrol Barge.

Total Fatality Seven.

BOMBAY, May 5.
One of the men admitted into hospital for treatment of the injuries sustained at the recent fire on the petrol barge at Sewri died to-day. The charred remains of one man were found at the bottom of the barge. Thus the total fatality from the disaster comes to seven.

PUNJAB.

The Lahore Criminal Offence.

MULTAN, May 5.
At the Special Tribunal to-day thirteen witnesses were heard. Mr. Wilson, Superintendent of Police, Jhang, said regarding the general feature of the Amedpur dacoity outbreak, that it was due to height of prices, refusal of credit by shopkeepers, Mussulman unsettlement caused by the war, reluctance of shopkeepers to accept currency notes and outbreak of plague. The case is proceeding.

Short Telegraphic News.

The Hon. Mr. W. Maxwell, Director, General Post and Telegraphs, is granted one year's leave, Mr. G. H. Harrison to officiate.

RIGA.—German prisoners are beginning to arrive as also one gun and two quickfiring.

Italian ambassador had a prolonged conference with Sir Edward Grey yesterday.

Weather Report.

SIMLA, May 6.
Widespread rainfall has occurred in Burma, north-east India along north Madras coast and in South Peninsula. Principal amounts are:—Table Island and Narayanganj one inch, Berhampore three, Dinajpur two, Saurgar Island and Mymensingh one and half, Bagra, Darjeeling, Purni and Bangalore three quarters, Cochin six. Weather is disturbed over the Bay. Storm apparently forming to the west of Andamans.

FORECAST:—Increase of rain in Burma coast and decrease in northeast India.

An Earthquake.

SIMLA, May 6.
EARTHQUAKE REPORT:—A shock of slight intensity at its origin about 1000 miles away was recorded on Simla Seismograph at 20 hours 49 minutes yesterday.

మనము పూలములలో నేల చేరవలయును?

1. మననారిలో చాలమందికి మనము పూలములలో నేలచేరవలయును సందేహము కలుగుచున్నది. ఏదేమియినను గాని యేకాలమందు గాని వైద్యము యుద్ధములు అనవరము లేకపోయినట్లు కనపించును. ఏలయున ప్రపంచారంభమునుండి యా, మతముకొరకొ, దేశముకొరకొ, వ్యాపారముకొరకొ, ద్రవ్యముకొరకొ, యభిమానముకొరకొ, బంధుమిత్రులకొరకొ, ఒకదేశపు ప్రజలతో మరొకదేశపు ప్రజలయొద్దములు చేయుచునేనచ్చిరి. జనసామాన్యములో నొంకొరులతో కలహించుట యెంత సహజముగానున్నదో ఆలాగుననే ఒకదేశము వారు మరొకదేశము వారితో యుద్ధముచేయుటయు అంతసహజముగా కనపించుచున్నది. అందువలన ప్రతి దేశమువారు తమ తమ దేశని స్థిరమునుబట్టియు, ప్రాముఖ్యమునుబట్టియు, ధనమును బట్టియు దగిన వైద్యమును సంచుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. ఏలయున ఒకదేశము మరొకదేశముతో యుద్ధముచేసి యోడి సోపుట తటస్థించిన యెడల జయము పొందిన దేశమున కపజయముపొందిన దేశములో బడిపోయి

యెల్లకాలము దాస్యము చేయవలసియుండును. లేదా అమితముయిన ద్రవ్యమును జయముపొందిన దేశమున కపజయము పొందిన దేశ మియవలసివచ్చును. ఇందు మొదటిదానివలన స్వాతంత్ర్యమును రెండవదానివలన ధనమును పోవుచున్నది. ఈరెండిని కాపాడుకొనుటకు వైద్య మనవరముగా నుండును.

వ్యాధి మిట్లుండగా నీవరకే పరదేశమునకు లోనై యున్న మనము నేనావిడయందు శ్రద్ధచేయవలసి యవసరమేమి యుండునని కొందఱి భ్రాతృభావముచున్నారు. ఇది యంతమాత్రము సరికాదు. బ్రిటిషురాష్ట్రము మిగల నాదా కష్టమైన పద్ధతులతో నపజయముచున్నది. ఈరాష్ట్రమునకు నుభ్యాధారము ప్రజలయొక్క అనుమతియైయున్నది. అంతేగాక బ్రిటిషురాష్ట్రములో ప్రతిరాజ్యమును తన స్వరాజ్య తంత్రములను తానే నడుపుకొను శక్తివలెయున్నది. ఇండియాదేశమును రానురాను అట్టి స్వాతంత్ర్యములన్నిటిని స్వీకరించునటకు సందియములేదు. కావున నీరాష్ట్రములోనన్న ప్రతిరాజ్యము వారును నీరాష్ట్రముయొక్క లాభమే తమ లాభముగాను నీరాష్ట్రముయొక్క నష్టమే తమనష్టముగాను భావించి తమకు కష్టసాధముగా నేల యుద్ధభూమికి పంపుచున్నారు. హిందూదేశమున నీవరకు 2,00,000 వైద్యమును పంపియున్నది. ఈపంపబడవారు బలపరాక్రమములయంద సామాన్య లనుప్రఖ్యాతిగాంచుచున్నారు. శత్రువులు సహితము పిఁ సాహసకృత్యముల కడుపుతపించుచున్నారు.

మనము బ్రిటిషుప్రజలతో సమానమైన హక్కులు కావలయునని కోరుచున్నాము ఇది మిగుల సహజమయిన కోరికగానున్నది. ఇట్టికోరికల బ్రిటిషుప్రజలతో సమానమైన బాధ్యతలమాత్రము మనము సిద్ధముగా నుండ నక్కరలేదా? సామాన్య బ్రిటిషుప్రజలు సహితము యుద్ధమారంభమయినప్పటినుండియు తమ వ్యాపారమును స్వసంఖ్యములను విడిచి ఖడ్గపాణులై యుద్ధములో నుక్కుచున్నారు. మనమును స్వసంఖ్యమును, స్వలాభమును, స్వప్రయోజనమునొకమూలకు ప్రోసి వీర పురుషాచితులయిన మార్గము నవలంబించుట కర్హ్యముకాదా? భారతస్వ మరణంపునకు అనుమాట యెల్లరకును దెలిసిన నీతియేకదా? అట్టివిషయమున మనము బహుభ్యాత్మకముగాంచుటకు సాగరకాక్రమములలో నొకరయిన బ్రిటిషు జనుల జర్మనులవారినుండి తప్పించుటకును హిందూపురుషులల చేతనేగాక, కృత్యములచేతను స్వరాజ్య స్వీకారమునకు తగిన ఐ. రెని పెంపొందుటకునూ, తగిన తరుణమునచ్చినది. ఇట్టితరుణమును చేతుల్గొరచియుట బుద్ధిమంతులలతక్షణము కాదు. బ్రిటిషు ప్రజలకును మనకును పెక్కువిషయముల యభిప్రాయభేదములుండవచ్చును.

వానిని పాటించుట కిది తరుణము కాదు. ఆంధ్రులు చాలకాలమునుండి తమమునవైద్యములతో చేరనిచ్చుటలేదని మొరలిడుచుండిరి. సమయమువచ్చినప్పుడు వెనుకంజచేయుట ధర్మము కాదు. వైద్య మవలంబించవలయును. మహానామ జయగుచ్చుప్రదేవరు నేలలో ప్రవేశింతురని కొందరు నుడువుచున్నారు. ఇది భీరులు పుటకవలసిన వచనముగాని వైద్య సాహసముల కాటవలసిన యాదేశప్రజలు నుడువవలసిన నుడికాదు. మనములచేతను తీరని వాద్యముచేతను స్వాతంత్ర్య లోపముచేతను విర్యావిహీనతచేతను మనవల బాధపడుచున్న ప్రజలు ప్రపంచమును మిక్కిలి తక్కువగా నున్నారు.

ఈలోపముల నన్నింటినితోగొనించుటకు ముఖ్యసాధనము బ్రిటిషు రాష్ట్రమున నెల్లరాజ్యముల వారంతనే మనమును స్వరాజ్యమును గలిగియుండుట. అట్టియోగ్యతను బడయుటకు తక్కువ రాజ్యములవారితనే మనమును బ్రిటిషురాష్ట్రమునకు విపత్తు వాటిల్లునన్నప్పుడు ప్రాణములవైన నొసంగి అట్టి విపత్తును మనము తొలగించవలయును. నడదేశమున నీవరకుండి యుండినంత పెద్దసేన బ్రిటిషు రాష్ట్రములో మరె యేదేశమునగాని యుండియుండలేదు. అంత గొప్పసేనను యుద్ధ సమయమున మనము బ్రిటిషు ప్రజల సంతకజాబ్దము పంపిన ఘనక్తి మనకు వచ్చియున్నది. ప్రస్తుతము కావలసిన సేన కూడ సాధ్యమయినంత త్వరలో చేపాల్పవలసిన భారము చూపిండునున్నది. ఏదేవు ప్రజలు తమ సామాన్యమునకు విపత్తులు సంభవించినప్పుడు తమతమ ప్రాణములను భారపోయుటకు సిద్ధముగా నుండురో ఆ దేశప్రజలకు స్వరాజ్యము కరతలములకముగానుండును. కావున నోచమనకలార! వైద్య సాహసములవలనూని తరుణమును బోగొట్టుకొనక విరాట యువజనులుగా నున్న వారు వైద్యమున బ్రవేశించియు పెద్ద వారుగానున్న వారు యువజనుల బ్రోత్సాహవైద్యయు నీ విపత్తులయందు బ్రిటిషుప్రజలకు తోడుపడి మన రాష్ట్రముయొక్కయశమును పెంపుజేయుము.

బి. కానాక. దేవభాగ్యమూని.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS AGENCY).

THE GREAT EUROPEAN WAR.

GREAT BRITAIN.

A Trawler Shelled.

Escaping Survivors Fired on.

LONDON, May 4.

A German submarine in the North Sea shelled the trawler "Granton" and killed four on the bridge. The remaining seven escaped in a boat, on which the Germans fired and wounded four. A collier picked up the survivors and took them to Aberdeen.

A Collier Torpedoed Without Warning.

LONDON, May 4.

The British collier "Minterne" has been torpedoed off the Scillys without warning. Two firemen were killed.

German Use of Poisonous Gases.

Mr. Asquith's Pronouncement.

LONDON, May 4.

In the House of Commons Mr. Asquith said that Germany's use of poisonous gases was a breach of the Hague Convention. It had clearly been committed with deliberate purpose and after careful preparation. Mr. Asquith emphasised that time would be better spent in counteracting such action than in making representations.

Sir John French's Report.

A report from Field Marshal French on the use by the Germans of poisonous gases says:—Gases have been ejected from pipes laid in trenches and also by shells specially manufactured. German attacking troops had specially designed respirators. This all points to long and methodical preparation on a large scale. Sir John French emphasises that a week before Germany used this method a Berlin communique announced that the British were using asphyxiating gases. Then there appeared to be no reason for this astounding falsehood, but it is now obvious that it was part of a scheme, and shows that the Germans recognised the illegality of the method and were anxious to forestall neutral and possibly domestic criticism. Moreover, since the method was first used, the enemy have adopted it for both offence and defence whenever the wind has been favourable. The effect is not merely disabling or even painfully fatal, as has been suggested in the German press, but the victims suffer acutely, and a large proportion die a painful and lingering death. It appears that those surviving are permanently injured in lungs and will possibly be invalids for life. These effects must be well-known to the German scientists who devised the method and also the military who sanctioned its use. I am of opinion that the enemy have definitely decided to use these gases as a normal procedure, and protests will be useless.

India Consolidation Bill.

Second Reading in the House of Lords.

LONDON, May 4.

On the second reading of the India Consolidation Bill in the House of Lords, Lord Crew explained that it was simply a consolidation bill dealing with acts which went back to 1770. It repealed 42 acts and some provisions of six others. The greatest care had been taken in the task of co-ordinating the sections, which was extremely laborious.

Lord Lansdowne said that the Bill would meet with no opposition if it was merely a Consolidation Bill and that only Lord Loreburn hoped that the Bill would be referred to a joint committee. The Bill was started not to amend but to consolidate the statute law concerning India.

The Bill comprises 68 pages and 138 articles.

The New Army.

Proposed Welsh Army.

ALLAHABAD, May 5.

The "Pioneer's" London correspondent cables:—

Owing to the great popularity of recruiting for the new army corps of Wales a proposal has been put forward to organise all Welsh units into a Welsh Army. It is wished that each of the first two brigades should consist of one regular battalion of Welsh Guards, South Borderers, Welsh Regiment and Royal Welsh Fusiliers. The proposal is in consideration.

Recruiting all Over the Kingdom Good.

The general recruiting is good all over the kingdom. A score of excellent Pioneer Battalions has been formed.

Recruiting in the Dominions.

Canada now speaks of furnishing a quarter of a million men. Australian recruiting has produced men for another full Army Corps.

Rapid Promotions.

Promotion is very rapid in Flanders. An example is the advancement to-day of Major Maurice, Sherwood Foresters, to Brigadier-General.

Lloyd George and the Budget.

LONDON, May 4.

Lloyd George delivered his budget speech in the house of Commons to-day. He said that the taxation was unchanged. Time was not convenient to review the financial position which depended upon the events of the next two or three months. Result of war was never in doubt but he would then be able to give an opinion that might be depended upon regarding its duration.

TELEGRAMS.

War and its Cost.

Lloyd George said that eight months of the war had cost 307 millions. He estimated the revenue for the coming year at 270 millions an increase of 43½. He pointed out that if the war ended in September the total expenditure would be 786 millions of which the army would be responsible for 400, navy 100 and advances to allies and dominions 100, or if it lasted another year total cost would be 1136 millions, a net deficit of 862 millions.

Shopmen Provide 4,30,000 Recruits.

Mr. Asquith's Appreciation.

LONDON, May 5.

In a recruiting speech at Westminster, Mr. Asquith congratulated shopmen on providing 4,30,000 recruits for the army. He emphasised that he was not ashamed to be called an optimist. He was confident that nothing would be left undone whether struggle was short or long to bring our righteous cause to a decisive and glorious issue. (Loud cheering). Let every man and woman be able to say that they had played a part in the Empire's greatest task (cheers).

Hull Trawlers Sunk.

LONDON, May 5.

A submarine has sunk hull trawlers Iolan, the Northward. He and Hero in the North Sea. It is feared that other hull and grimsby vessels have been lost. Those endeavouring to escape were attacked with shells and rifle fire. Crews were allowed to take to boats which were a long time adrift. Eventually they attracted attention by burning a shirt.

FRANCE.

The Fighting in Flanders.

British Line Re-Adjusted.

LONDON, May 4.

An official statement says:—Field Marshal French reports that the loss of ground resulting from unexpected use of asphyxiating gas by the enemy last week necessitated the readjustment of our line in front of Ypres. This readjustment was successfully completed last night, and the new line runs west of Zonnenbeke.

Situation Normal.

During the last twenty-four hours the situation has been normal on the whole front with the exception of one half-hearted enemy attack north-east of Ypres, which was easily repulsed.

A Paris Report.

Progress of Allies.

LONDON, May 5.

PARIS.—Last evening's communique said:—Our progress has continued in Belgium in the region of Steenstraete. Three German attacks near Beau 8-jour, Champagne, were repulsed. We progressed at Bagatelle in Argonne and extended our gain in Bois Le-Prete.

RUSSIA.

The Fighting in Galicia.

LONDON, May 5.

A communique issued here does not confirm the claim made by the Austrians and Germans to have gained a great victory in Galicia. It states that a series of battles developed on Sunday and Monday in Galicia from the Vistula to the Carpathians. The enemy's detachments crossed the river Dunajetz, but the Russian fire prevented them from advancing. The fighting has been particularly desperate in the region of Tukoff and Boetch, where Russian counter-attacks resulted in the capture of hundreds of prisoners.

A Fierce Battle in Progress.

A very fierce battle continues in the direction of Stryi.

Important Capture by Russians.

The Russians have finally captured the hill near Golovetzko, which had frequently changed hands, and took twelve hundred prisoners.

Failure of Enemy's Attempt.

An attempt of the enemy to envelop our flank at the source of the river Svitz completely failed. The enemy were forced to retire in disorder, losing prisoners. The Russians still hold Mitau.

TURKEY.

The Dardanelles.

Turkish Attacks in Mass.

LONDON, May 4.

The Press Bureau says:—During the nights of May first and second the enemy in the Dardanelles attacked strongly and determinedly in mass against our positions, constantly bringing up fresh troops.

Enemy Driven from Their Positions.

The Allies not only repulsed every attack, inflicting enormous losses, but assumed the offensive and drove the enemy from their positions.

Advance of Allies.

We are advancing into the interior of the Peninsula.

Russian Success in Caucasus.

Turks Defeated with Heavy Loss.

PETROGRAD.—A Caucasian communique says:—In a three-day's battle the Russians completely defeated Khali Boy's corps in the regions of Khoridalmou. Three thousand five hundred dead Turks were found on the battlefield. Pursuit continues.

TELEGRAMS.

Bosphorus Forts Bombarded.

PETROGRAD. The Russian fleet bombarded Bosphorus for several hours, notably the forts Fener, Karidje, Diburno, Buyukliman, Upper and Lower Kanaks and Kiliaelmas. All batteries replied feebly. A terrific explosion occurred in Kiliaelmas. Our fire had great precision and was very destructive. The Fleet also visited Kilimli Zunguldak and Ereğli.

SWEDEN.

Sweden and the War.

The King on the Situation.

LONDON, May 4.

COPENHAGEN.—In a speech at Gothenburg the King of Sweden said that the danger of Sweden's being involved in the war was as great as before. He emphasised that Sweden's indispensable duty was to observe strict neutrality, and exhorted all to do nothing to aggravate the country's position. He was confident that, in case of necessity, the whole nation would be united in defending their country and liberty.

SPAIN.

Terrible Fire.

A Judge Loses Life.

LONDON, May 5.

MADRID.—A terrible fire has destroyed law courts, a great seventeenth century building. Judge Aranda lost his life while trying to save official papers. Many firemen were injured.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

Postponement of Execution in Litigation.

A Notification.

SIMLA, May 5.

An Ordinance is notified empowering authorities, prescribed by Local Governments in consultation with the High Courts, to grant postponement of proceedings and execution of decrees connected with Civil and Revenue litigation where Indian soldiers serving under war conditions, are concerned.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, May 5.

The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated 4th May.

The Germans Report

a serious Russian reverse in Galicia, the full extent of which is yet uncertain. Acting with the Austrians they claim to have broken through the Russian line at various points between the Carpathians and the Vistula and part of the Russian army which escaped is said to be rapidly retreating eastwards.

An Austrian Communique

reported 8000 Russians captured and the Austro-Germans forced the crossing of the Dunajee which here marked the Russian front.

A Russian Communique

says that beginning from Saturday evening a battle characterised by the greatest desperation has been developing on the front from Lower Nida in South Poland as far as the Carpathians, but the report adds that a series of attacks at night from 1st May to 2nd May was repulsed in the region of Tarnow, and further south the artillery fire was most violent and Stalis was isolated and a desperate engagement on other flank in the direction of Stry was taking place. The Russians report the capture of Mount Makuvka. The Germans again attacked Hill 60 south-east of Ypres on the evening of 1st May and on 2nd May they attacked us near Saint Julien; both attacks were repulsed though the Germans again used poisonous gases omitted both from tubes in trenches and from specially manufactured shells.

An American Ship Torpedoed.

A serious view is taken in the United States of the torpedoing of the American ship "Gulflight" by a German submarine with the loss of three lives. Enemy submarines continue warfare upon British trawlers. Two Aberdeen boats were sunk and others were chased.

Casualties.

Following are the names of Officers in the 116th list of casualties reported from France and Belgium:—

KILLED:—39th Garhwal Rifles—Jamadar Guman Singh Negi

WOUNDED:—59th Gokas Rifles (attached to 57th Wildes Rifles). Captain A. E. Mahon. 57th Wildes Rifles. Captain O. H. Radford. 130th Baluchis (attached to 129th Baluchis). Captain C. A. G. Money (second time). Indian Army Reserve of Officers (attached 47th Sikhs). and Lieutenant C. E. L. Anderson.

The following casualty has been reported from the Mediterranean Force:—

DIED OF WOUNDS:—26th Mountain Battery. [Captain P. C. Chapman R. A.

CALCUTTA.

Forgery and Cheating.

A Daring Swindle.

CALCUTTA, May 5.

At the High Court Sessions this afternoon Justice Chadhuri disposed of a case in which Durgendra Nath Gupta was charged with forgery and cheating. The accused promised one Jadu Nath Arnab to secure for his son the post of the Cashier in the Calcutta Turf Club. Jadu paid him Rs. 1,000 for deposit. Jadu paid the accu-

31-వ తేదీ, తిరువల్లి -

అమృతాంజనము.

నొప్పులకు పరమామృతము.

లో 2 ప్రభావ్యత మై నమం ను. ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము. సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

శలనొప్పులు. వాయువు నొప్పులు, పార్శ్వపు నొప్పులు, కీళ్లపోట్లు, వక్షవాతము, వాపులు, గాయములు, పుండ్లు, దగ్గు వీని కన్నిటికి అమృతమువంటిది. సువాసనగలిగియుండును. చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోకలి నొప్పులు నొలుతము పోగలవు. దీనిని విదేశములలోగూడ వాడుచున్నారు. పంచభౌషణికి చూచికొనిన మోగము గలగడు. అమృతాంజనమునకు సాటివేరు లేదు.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి లేక, రీ, తంబుసెట్టి ఏడ్, మదరాసు.

వనోపధి సారాపరిల్లా

ఇది దేశమునందబట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్లపోట్లు, పాతవాయువుపోట్లు, రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇదిచర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. వాడికెంతు వులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును కుద్దిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనపించును. రెండవ సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

కుటుంబమందు:—ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతమధువల్లి(త్రాగుటకు మంచి) నాగవల్లి(త్రాగుటకు మంచి) పైపూతకు మంచి. ఈ రెండుకలిపి నెలరోజుకు నెలపొపుమందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪. ఫనసవాడి, సం. ౨. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAYANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

క్రాంతికిని అనుసరించి చేయబడినది. కామినియా ఆయిల్.

ఏ స్త్రీలకు తమ మెంటుకలు నుండరముగా ఉంచుకోవలెనని, రాలిపోవుటమావలె విన, బజారులో దొరకెడు మానెలను వాడరాదు. ఎందుకనెన మెంటుకలు యేకారణము కల్ల రాలిపోవుచున్నవో అది తెలియనిమాదిరి తయారుచేయుచున్నారు. ఈసంగతి స్త్రీలు ఆలోచించవలయును. ఈ కామినియానా నె మూలికలనుండి నూతన సంశోధనప్రకారము తయారుచేయబడియున్నది. ఈనూనె మెంటుకలను రాల్చు పురుగులను నశింపజేయును. దాని వలన మెంటుకలు రాలక తిరిగి పెరుగుచుండును. ఈనూనె మెంటుకలను పట్టువలె నన్నగ చేసి మెడనను చల్లగానుంచుచున్నది. ఈనూనె విద్యార్థులకు ఒక వరరూపమైయున్నది. ఊరుపేక తెలియని యెటువంటి పల్లెటూరివానికిగూడ కామినియాతైలము తెలిసియేయున్నది దానిని తెలియనివాడొక్కఁడునలేదు. అది మెంటుకలకు విగనిగలాడుకట్టి సహజమయిన కల్ల మెంటుకలు కలిగించి శిరస్సునకు చక్షువపుట్టించి మెడటికి క్రాంతిసాంపుగాన్ని మిక్కిలి యింపయి సువాసన మిక్కిలుగా గలిగియుండును. ఇదిఅన్నిటికంటె ఎక్కువయగుటంబట్టి మెనుమారుండు ఒక బంగారుపతకమును, ఆలహాబాదు వస్తుపదర్శనమండు ఒకయోగ్యతా పతకము నొసంగియున్నారు. మతియు మేముకోసకయే వేలకొలది యోగ్యతాసాక్ష్యములు మాకు వచ్చుచున్నవి. కామినియాతైలముయొక్క గుణమును పరీక్షించుటకు అరణాస్థాంపు

శంషియేదల ఒకసారికి ఉపయోగింపదగినంతమాత్రముగల ఒకబుడ్డి తైలము ఇనాముగా పంపబడును. వెల సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 మూడుసీసాలకు రూ. 2-10-0 బి. పి. ఖర్చులు వేరు.

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అల్స్ కెమిస్ట్ కంపెని.

మద్రాసునందు ప్రతి డిల్లీరు కాణములలో దొరకును. (డ్రగ్స్టు ఆండ్ కెమిస్ట్స్, నెం. 153 బామా నుసీదు, బొంబాయి.

బే గం సా హి సోప్.

ఒక తూరి ఉపయోగించుట వలన దేశమందలి యే భాగమునయుండు రోమము ను చెబుపులేక కుద్దముగాను డుంను. చర్మము యొక్క ర్విభావమైన రంగును కాతిని పోగొట్టక చేయు (సోప్) ఇది ఒకటే. వెల రివిల్లలు సెట్టు 15-0-0 బి. పి. ఖర్చు 4 అ

ఆర్. వి. హండిట్ అందు కంపెని నెం 5 బందరువీధి మద్రాసు.

ధనశక్తి. దేశ హితము పొందేటేదు. ఉచితము! ఆయుర్వేదము. ఉచితము!!

గృహస్థములకును ఆయుర్వేదపద్ధతులకుం అచక్షుషుల సేకరింపబడిన వైద్యగ్రహ

ద్య వి ద్య

రువానికి ధనగాని పో సేజిగాని లేక రాజవైద్య నాగాములచేతకేళకడి 20 చివాబజార్, మద్రాసు.

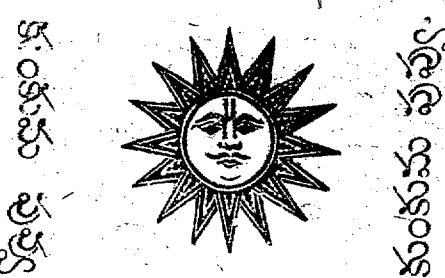
నర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి. ఇది సంజీవినికంటె ఒక వజ్రములిక. ఇది మే మన పూర్వ జల అతిరహస్యపు ఔషధము. దీనిప్రభావము కనుగొన గలయున్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చు కొనిన కొట్టనిమిషములలో దానిప్రభావము కనపడును. మూత్ర ద్వారములకు సంభవించెడి అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజావంటిది. రక్తమును కుభపరచి వరములకు పలుకల్పమును, దేశమునకు బలమును కాంతి నిచ్చును. 20 విధములగు మేహములను మొదలంట నాళము చేయుటలో సంజీవినికంటె "నర్వజీవన్" ఇది స్త్రీలు పురుషులు బాలరు వృద్ధులు అందరును నుపయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల కృధాప్యము కలించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియు కలుగును. వెల టెన్లు 1-కి 2-0-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ప్రాఫెసరు జి. యస్. నాయుడు, (1-5-15) కలియుగ భీమ.

ఒంగోలు, గుంటూరు జిల్లా.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమా స్కను గమనింపుడు. కరస్పాండెట్లు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్ నారాయణ అండు కంపెని, 21, హమ్మంవీధి, బొంబాయి.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో సాము తిరుగ నీయబడును. 100 మాత్రలు గల సీసా రూ. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు పగయిరా ప్రత్యేకము. నమ్మకమయిన మందులు యింకను కలవు. కేటాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో., (1-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

వర్తకులకు కల్పతరువు.

వాణిజ్యసూచికలు.

వాణిజ్యసూచికలు, అన్ని దేశములలోను, అన్ని భాషల లోను యున్నవిగాని ఆంధ్రదేశమునకు నూతనము. ఇది వాణిజ్యభవనమునకు సోపానములు. ఇది లేనిచో వాణిజ్యము అభివృద్ధి కానేరదు. ఇదిలేనిదేశము వాగరకదేశమని చెప్పటకు వీలులేదు. వీనిచే ప్రతివర్తకుడు, ప్రతివస్తు నిగ్ధాధి ఒకరి కొకరికి, పట్టణములందును పల్లెలందును వస్తువులను కొని జనసామాన్యమునకును సంబంధము కలుగును. ఇవి దేశమందన్ని వాణిజ్యకార్యాలయములలో నుండును గాన ప్రకటన దాగ్గయొక్కయూ, వ్యవహారముల నిండు నమోదుచేయించు కొనిన వర్తకులయొక్కయూ వ్యాపారము లోకమందరికి తెలియగలదు. మీరు చేయు వ్యవహారము జగమంతయు ప్రాకి అభివృద్ధి కావలయునన్న మీపేరు నిండు నమోదుచేయించు కొనక తప్పదు. మీరెవ్వవహారమును చేయుట లేదా? చేయుచున్నచో మీవ్యవహారము జగమంతయు వ్యాప్తిచి అభివృద్ధి కావలయునా? అట్లయినచో యీసూచికయే ఆకొరికకు ముఖ్యసాధనము. గాన మీవ్యవహారమును వానియందు నమోదుచేయించుకొనుడు. మేము రెండుసూచికలు ప్రచురించబోవుచున్నాము.

i ఇంగ్లీషున ఆంధ్రదేశమునందుగల వర్తకులు, వస్తు నిర్మాతలు, ఏజంట్లు వగయిరానూడిక ఇదిఅన్ని దేశములవర్తక కార్యాలయములకు బంపబడును.

ii నిఖిలదేశ అనగా ఆంధ్రదేశ, సర్వేంద్రియా, యింగ్లండు, ఆమెరికా, జపాను, ప్రాన్సు మొదలుగాగల పరికాగ్రిమిక దేశములయంద జేకస్తువు యేకర్పాగారములయందు నిర్మించబడుచున్నచో వాటిసూచిక. మనఆంధ్రదేశమందు ప్రతివారికి తెలియుటకై రెలుగున ప్రకటించబడును.

ప్రకటన చార్జీలు—రైజు 1/2 కాసు. పూర్తి పేజి రూ 12. 1/2 పేజి రూ 7. 1/4 పేజి రూ 4. 1/8 పేజి రూ 2 మాత్రమే. కృత్యహారము యిహమాము నమోదుచేయుటకు 12 కాలు మాత్రమే. ఈచార్జీలు రెండింటికి ప్రత్యేకము. 2 వ సంబరు సూచిక అనగా రైలుగుప్రసక్తము నుమారు నేయిపేజీలుండును. వెల అందరికిని సులభముగనుండుటకై రూ 5 మాత్రమే. మేము ఎందరికి కాలయినో అన్నిప్రతులుమాత్రమే జేయదలచుకొన్నాము గాన పుస్తకములు గావలసినవారు వారిఆర్డరు రిజిస్టరుచేయించుకొనిన మంచిది. లేనిచో స్పష్టముగ దొరకవు. ముందు ఖరీదు బంపువానికి పుస్తకముఖరీదు రూ 3 మాత్రమే. ఆర్డరు ప్రకటనలు పగయిరాలు గ్రహించుట కొద్దిరోజులలో చాలిం చదవవును. యీవిషయము చేపు మీరు మరచిపోవచ్చును గాన యీరోజుననే వ్రాసిని మొదలుకొనగలడు. త్వరపడుడు. చిరునామా:— ఆంధ్ర నిల్ద్రింగ్ కంపెని, గుంటూరు.